F. MARCI ANTONIJ CAPPELLI FRANCISCANI CONUENTUALIS, DE...

Marcantonio Cappello

F. MARCI ANTONII CAPPELLI FRANCISCANI CONVENTVALIS,

DE APPELLATIONIBVS ECCLESIÆ AFRICANÆ ad Romanam Sedem, DISSERTATIO.

Aduersus Hæreticos nostri temporis.

D. Andrea della Valle

PARISIIS,

Apud NICOLAVM BVON, in via Iacobæa, sub signis S. Claudij, & Hominis Siluestris.

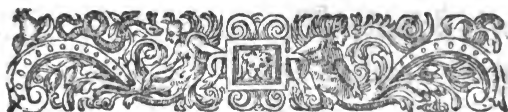
M. DC. XXII.

Cum Priuilegio, & Approbatione.

INDEX CAPITVM.

ILLMO ET RMO DOMINO

SCIPIONI GOBELLVCIO

CARDINALI SANCTÆ SVSANNÆ, S.R.E. BIBLIOTHECARIO,

Fr. Marcus Antonius Capellus, Franciscanus Conuentualis.

FIDEM *Catholicam ascito Catholicorum nomine euersum ire, & dogmata sua scriptis adulterinis propagare, vetus hæreticorum mos est:* Vt quia res mala per se acceptabilis esse non potest, bono nomine commendetur. *Marcionitæ, Origenistæ, Ariani, Pelagiani, Eutichia-*

Ambros. in Ep. ad Philem.

ã ij

ni, Monothelitæ, Iconoclastæ, & quis demum ex infinita illa hostium nostrorum colluuie hoc se scelere non astrinxit? [a] Ab eis interpolatæ sunt scripturæ sacræ: [b] Publicæ Conciliorum tabulæ corruptæ: [c] Supposita orthodoxis nominibus Hæreticorum, & Atheorum volumina: [d] Aspersa pestiferis venenis scripta Catholica: mille doli, mille fallendi artes excogitatæ, vt incauti fideles sub Catholico nomine biberent de aureo Calice Babylonis. Ceterùm non tantùm illos hæc spes frustrata est, Deo rem suam curante, sed Catholicorum scriptis detracta erroribus larua, in oculis Ecclesiæ hæresis confusionem illam passa est, quam tot retro sæculis, sub adulteræ symbolo Deus per Prophetam illi minatus fue-

a Tertull. de Præscript. Epiphan. hær. 42. Ambros. de Spir. sanct. lib. 3. c. 11. & de fide lib. 5. c. 7.
b Socrat. lib. 1. c. 5.
c Euseb. Cæsar. lib. 4. cap. 22. Hier. Epist. ad Ctesiphon. Nicephor. lib. 16. cap. 28. Leont. Byzant. aduers. fraud. Apollinarist.
d S. Leo Ep. 67. ad Martia. Gennad. in Timot. Alex. Iustinian. Imp. in edict. fid. Sexta Synod. Act. 12. & 14. Conc. Lateran. sub Mart. I. Secr. 1. & 3. Nicol. 1. Ep. 1. ad Michae. Biblioth. Photy. in Euseb. Epis. Thessal.

rat.[c] Congregabo, *dicebat*, ſuper te vndique eos, quos oderas, & nudabo ignominiam tuam coram eis, & videbunt omnem turpitudinem tuam, & dabo te in manus eorum, & deſtruent lupanar tuum, & demolientur proſtibulum tuum, & nudabũt te veſtimẽtis tuis, & relinquent te nudam, plenámque ignominia. *Egregiè cùm ſuperioribus ſæculis, tum maximè ætate noſtra id præſtiterunt plerique docti, & eruditi ſcriptores, quorum memoriam nulla delebit obliuio; ſed ille præ omnibus, qui maiori felicitate togatus, rem Romanam defendit, quàm Cæſar, quem nomine referebat, illam armatus oppreſſerit. His ego Triarijs manipularis tandem acceſsi, & iuſſus ab Apoſtolo,*

c Ezech. 17.

ã iij

f 1. Corinth. 12.

[f] æmulari Charismata meliora, *multas Hæreticorum imposturas detexi, & persequutus sum in eo libro quē anno superiori publicaui contra sectarios duos, qui sub Plutonis Caßide fines nostros inuaserant, conclusuri, nisi obstitissemus, potestatem Christi Vicariam intra angustias vrbanæ Præfecturæ. At vnum fuit, in quo nunquam plenè quieui; Controuersia de Appellationibus Ecclesiæ Africanæ ad Romanam sedem, quæ mihi semper ex hæresium officina nescio quid falsi olere visa est. Et digna quidem haberi poterat, quæ iterum seorsim, & per se discuteretur, tum quod Viros Antiquitate, Doctrina, & Sanctitate insignes authores habuisse putatur, tum quod aduersarij commu-*

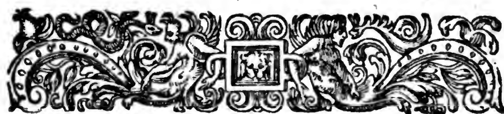
ni consensu in ea rebellionis suæ cardinem constituunt. Dum in opus propendeo totus, deliberóque quid agam; Tu Pater Optime, sine quo vix vnquā boni aliquid Christo peperi, animo illo tuo in Deum semper erecto hortator, et impulsor accessisti, grauiter miseratus tot animas pereuntes eiusmodi fraudibus vt plurimum delusas. Vbi perquiri cœptum, et introspectum in rem tantisper est, spem superauit euentus. Tantum enim sordium in hanc narrationem congestum deprehendi, vt (dicere vix audeo, cum fictis, & commentitijs quibusque fabulis de vanitate, & mendacijs certare videatur. Id lucubrationis, quantulumcumque sit, piorum hortatu, præsertim verò Illustrissimi Domini Cardi-

nalis DE SOVRDIS *Catholicæ veritatis acerrimi vindicis, nunc prodit in lucē, & tuis sub auspicijs prodit. Neque dico, cur ita prodire voluerim, quia sine tui commendatione dici non potest; et tu, qui arcem gloriæ quæris non in Seir, sed in Sion, et ex Caluario, detractorem pati mauis quàm laudatorē. Deum ex animo precor, vt Ecclesiæ suæ, cui te Cardinem dedit, incolumem etiam quàm diutissimè seruet. Romæ* XVII. *Kal. Februarij.* M. DC. XXII.

APPROBATIO.

NOs subsignati in sanctiss. Facultate Theologiæ Parisiensis Doctores testamur perlegisse libellum *F. Marci Antonij Cappelli Franciscani conuentualis, De Appellationibus Ecclesiæ Africanæ ad Romanam Sedem*, in eoque nihil deprehendisse repugnans sacrosanctæ Fidei & authoritati Sedis Apostolicæ, quam sartam tectam tueri fuit dicto authori animus. In cuius rei fidem his subscripsimus. Parisijs 17. Iunij, ann. 1622. A. SOTO.

F. IVLIANVS LE GENDRE Carmelita.

F. MARCI ANTONII CAPPELLI FRANCISCANI Conuentualis,

DE APPELLATIONIBVS ECCLESIAE AFRICANAE ad Romanam Sedem, DISSERTATIO.

Aduersus Hæreticos nostri temporis.

Explicata Controuersia de Appellationibus Ecclesiæ Africanæ ad Romanam Sedem iuxta Hæreticorum sententiam, quæ in hoc opusculo contra eos probanda sunt, ad certa capita rediguntur.

CAPVT I.

POSTQVAM supremam Potestatem Papæ oppugnare cœperunt Hæretici Occidentales, vna ex I.

præcipuis machinis, quibus eam euertere moliti sunt, fuit semper controuersia de Appellationibus Ecclesiæ Africanæ ad Romanam Sedem, quam agitatam dicunt ab anno Domini 418. ad annum 424. Pontificibus Zosimo, Bonifacio, & Cælestino. Multa quidem ex ea nobis obijcere solent, sed omnia ad tria Capita rediguntur. 1. Canones. 2. Acta Concilij. 3. Patrum Africanorum epistolas ad duos Romanos Pontifices Bonifacium, & Cælestinum.

II. Canones duo sunt. Primus est vigesimus secundus Concilij Mileuitani, his verbis conceptus. *Placuit, vt Presbyteri, Diaconi, vel ceteri inferiores Clerici, in causis, quas habuerint, si de iudicijs Episcoporum suorum questi fuerint, vicini Episcopi eos audiant adhibiti ab eis ex consensu Episcoporum suorum. Quod si & ab eis prouocandum putaue-*

rint, non prouocent, nisi ad Africana Concilia, vel ad Primates Prouinciarum suarum. Ad Transmarina autem qui putauerit appellandum, à nullo intra Africam in communionem recipiatur. Canon qui postea repetitus fuit in sexto Concilio Carthaginiensi.

Secundus Canon est septuagesimus secundus Codicis Africani decretus Carthagine sub Innocentio Primo, Honorio VII. & Theodosio II. Consulibus. Quando Africani auertere volentes à ceruicibus suis iugum Romanæ Potestatis, quo premi cœperant, ne quis deinceps ex Africa Romam prouocare auderet, cauerunt his verbis: *Quicumque non communicauerit in Africa, si in Transmarinis ad communicandum obrepserit, iacturam Clericatus excipiat.* III.

Addunt plerique tertium, sancitum quidem Cæsario, & Attico Consulibus, repetitum verò, & confir- IV.

matum Carthagine. P. C. Honorij XII. & Theodosij VIII. *Vt Primæ Sedis Episcopus non appelletur, aut Princeps Sacerdotum, aut summus Sacerdos, aut aliquid eiusmodi, sed tantum Primæ Sedis Episcopus.* De Romano Pontifice id constitutum colligunt ex Paulo Diacono de gest. Longobard. lib. 4. c. 11. *Phocas Imperator*, inquit, *rogante Papa Bonifacio, statuit, Sedem Romanæ Ecclesiæ Primam esse, cum prius Constantinopolitana se Primam omnium scriberet.* Ab hoc Canone concludunt, Romanum Pontificem esse quidem Primum ordine Sedium, at non primum iurisdictione, quum eos subiectos habere non possit, quorum in Canone ei Principatus negatur. Abolitum hinc in Africa, & sublatum omninò cum potestate ipsum quoque nomen Primatus.

V. Ex Actis, & Epistolis hæc dicunt. Quum Zosimus R. P. hoc statu res

reperiſſet, quibuſcumque demum artibus poſſet, fugientem Papatum retinere conſtituit. Quare Conſulibus Honorio XII. & Theodoſio VIII. expeditis tribus Legatis ad Concilium, quod ex Africa tota Carthagine indictum fuerat, hac fraude vſus eſt. Authoritatem Concilij Nicæni in Eccleſia ſummam eſſe ſciebat: nullo haberi loco Sardicenſe: fauere tamen Papatui non Nicænum, ſed Sardicenſe. Sumpto itaque tertio Canone Sardicenſi pro Nicæno, & oretenus, & in Commonitorio, Legatis Nicęnum illum eſſe mentitus eſt, eiſque in mandatis dedit, hoc nomine adigerent Africanos ad decernendum, vt ex Africa Romam appellare Epiſcopis liberum eſſet. Cæterum Africani, auditis Legatis, & fraude animaduerſa, ſcripſerunt ſe canones illos vehementer ſuſpectos habere, nihilominus paſſuros, vt

inde ad Romanam Sedem appellaretur, quouſque germana exemplaria Canonum Nicænorum in lucem prodirent. Atque ita præteriit annus ille, qui fuit Chriſti 418. quo exeunte Zoſimus mortalitatem expleuit. Anno ſequenti 8. Kal. Iunij Carthagine iterum conuenêre, ibique cauſa hæc iterum diſcuti cœpit. Interea repererant Africani exemplar canonum Nicænorum, quod Cæcilianus vnus ex Patribus 318. Nicæa Carthaginem tulerat, eiuſque authoritate commonitorium Zoſimi nomine falſi vehementer vrgere cœperunt. Sed Legatis pro eo decertantibus tandem tranſactum eſt, vt peculiari legatione Authentica Canonum Nicænorum peterentur ab Eccleſiis Alexandriæ, Antiochiæ, & Conſtantinopolis, quò ex eorum præſcripto aut prohiberentur, aut permitterentur appellationes. Inter-

ea tamen seruaretur Canon Sardicensis, ac si esset Nicænus, Episcopisque Africanis toto hoc interuallo appellare liceret ad Romanam Sedem. Perlati sunt Canones Nicæni ex Oriente eodem ânno, & 6. Kal. Decembris Romam ad Bonifacium Zosimi successorem missi sunt, ex eísque detecta Zosimi fraus. Sed desiderantur litteræ Africanorum, cum quibus Canones Romam missi fuêre.

VI. Post quadriennium mortuo Bonifacio successit Cælestinus, qui audito Apiario Presbytero Siccensi Prouinciæ Numidiæ, quem Africani damnauerant, ei communionem restituit. Legatísque suis in Africam expeditis, causam illius iterum discuti iussit, Zosimum imitatus, qui hoc ipsum fecerat anno supremo sui Pontificatus. Hac occasione Presbyteri Africani indicta Carthagine Ple-

naria Synodo Prouinciarum Africæ, Apiarij causam secundò discutiunt, cúmque post multas tergiuersationes, crimina confitentem sua, benè excommunicatum declarant. Post ad Pontificem scribunt, cum Presbyterorum, & aliorum ordinum inferiorum Africæ causas cognoscere non posse, quæ ex Canonibus Nicænis finiri debebant in Prouincijs, in quibus ortæ essent. Episcoporum quoque appellationes admittere non debere, quia Episcopi Metropolitanis suis à Concilio Nicæno commissi fuerant, quorum iudicio si stare noluissent, habebant Concilia Africæ plenaria, ad quæ prouocarent. Neque extare vllius Synodi decretum, quo Papæ liceret mittere legatos suos ad iudicia Synodorum alienæ Prouinciæ, vti fecerat Cælestinus pro Apiario. Nam quod Zosimus dixerat de Canone Nicæno, id falsum fuis-

ſe, ex Authenticis Orientalibus iam conſtiterat. Et poſtremò grauiter inuehuntur in exequutores, quos Romana Eccleſia in Africam mittere cœperat.

Ex hac rerum ſerie Hæretici multa colligunt contra Primatum Papæ. 1. Quod Poteſtas Papæ tum temporis redigebatur tota ad Canones Nicænos, non ad Petrum. 2. Quod Canones Nicæni non ſubijciebantur, ſed præferebantur mandatis Papæ. 3. Quod negari poteſt ſuprema Poteſtas Papæ citra errorem; non enim vel hæreſis, vel ſchiſmatis infamia laborarunt Patres Africani in hac controuerſia. 4. Quod Epiſcoporum. 5. Quod Presbyterorum appellationes aliarum nationum deferendæ non ſunt ad Apoſtolicam Sedem. 6. Quod excommunicatos in alienis Prouincijs Papa in communionem recipere non poteſt. 7. Neque lega- VII.

tos mittere, qui assideant iudicijs Synodalibus alienarum Prouinciarum. 8. Eúmque demum Potestatem coactiuam non habere, si quis iussis eius obedire recuset.

VIII. Onerant præterea Zosimum contumelijs, quod *dedita opera æquiuocare, & Canonem Sardicensem pro Nicæno, ne integrum quidem sed dolo malo alteratum supponere voluerit, vt Africanam Ecclesiam antidotum iam apparantem sibi plene subijceret.*

M. Ant. de Dom. lib. 4. c. 8. n. 34.

Hæc ea sunt, quæ de hac causa Hæretici communiter iactant, ille præsertim, quem miseri quidam hac tempestate Atlantem suum appellare non erubescunt. Quibus quasi decumanis fluctibus nauiculam Petri obrutam arbitrantes, arrogantia incredibili in Romanam Sedem insultant. Tu tamen Lector inhibe tantisper assensum, & quam forte oppressam, & euersam suspicaris, hanc

ſpolijs onuſtam cito videbis ab his vorticibus feliciter enatare. Tibi nimirum in hoc opuſculo, tria me demonſtraturum polliceor. 1. Canonem de Appellationibus ad Tranſmarina, non inuitis, vel inſcijs, ſed ſcientibus, & iubentibus Romanis Pontificibus decretum eſſe; eorúmque Poteſtati nil derogare. 2. Ex duobus reliquis, vnum Eccleſiam Africanam ſubiectam Romanæ Sedi probare; Alterum ad Romanum Pontificem omnino non pertinere. 3. Acta, & Epiſtolas, quæ obijciuntur, eſſe mera mendacia, & impoſturas.

Quanti referat nosse, cuius Concilij sit Canon de Appellationibus ad Transmarina. Eumque cum octo canonibus contra Hæresim Pelagij perperam tribui Concilio Mileuitano, vel primo, vel secundo.

CAP. II.

I. TANTIS inuoluta tenebris antiquorum Conciliorum Africanorum gesta ad hęc tempora peruenerunt, vt natiuæ integritati restitui non possint sine ingenti labore, & nisi restituantur, de rebus in illa Ecclesia gestis ex eis recte iudicare impossibile sit: exemplo erit Canon de Appellationibus ad Transmarina, qui vnum tantùm aut alterum Concilium authores habuit, vt ostendam, quatuor tamen Concilijs tribui solet, Mileuitanis duobus, & duobus Carthaginiensi-

bus. Si in vtrouis Mileuitano decretus esset, certè si non inuito, inscio saltem Romano Pontifice id factum fuisset. Si in vtrouis Carthaginiensi, non ita; quia quicquid vtraque vice Carthagine statutum fuit, id omnè, & probante, & iubēte Romano Pontifice factum fuisse patebit. Quum ergo nerui huius difficultatis à cognitione veri Authoris huius Canonis pendeant, quisnam hic fuerit, quantum fieri potest diligenter, & accurate inuestigare necesse est.

II. Duo Concilia Mileui in Numidia tempore Innocentij Primi Romani Pontificis habita fuēre, vnum Arcadio, & Honorio Augustis V. Consulibus; alterum Consulibus Theodosio Augusto VII. & Palladio. In antiqua collectione Conciliorum adscripta fuēre Concilio Mileuitano primo capita viginti septem, inter quæ vigesimum secundum est Ca-

non de Appellationibus ad Trãſmarina. Baronius ad annum Chriſti 416. eius Collectionis capita in tres partes diuiſit, & primam hoc eſt Præfationem, dedit primo Mileuitano. Secundam, quæ continet octo anathematiſmos in hæreſim Pelagij, Mileuitano ſecundo; Tertiam quæ reliqua omnia complectitur, varijs Concilijs Africanis. Ad annum tamen 419. in ſecundo Mileuitano etiam Canonem XXII. ſtatutum fuiſſe ſumit. Nos, qui, & à Baronio, & ab Antiquo Collectore diſſentimus, ordinem temporis ſequuti, primùm afferemus in medium quid à Collectore nos diſſentire coëgerit, deinde quid à Baronio, cuius nomini etſi multum debemus, multò plus tamen Eccleſiæ, & veritati.

III. Cæterùm, quia res eius temporis per Conſules digeſtæ fuerunt, & clauis difficultatum ſeries rerum geſta-

rum, vt plurimum esse solet, ideo ex fastis Consularibus Authorum eius, & proximi temporis oculis subijcere volui omnes Consulatus ab anno Christi 400. ad annum 424. quo spatio continetur quicquid ad hanc controuersiam spectare potest. Consulibus verò adieci indictiones ex Marcellino Comite, vt demonstrari possint anni Christi, si quis de Chronologia ista dubitaret. Numerum, seriem, & nomina Consulum suggesserunt Prosper, qui tunc viuebat, & Cassiodorus, qui proxime sequenti sæculo floruit.

Consules.	*Indictiones.*	*Anni Christi.*
Stilico, & Aurelianus	XIII	400
Vincentius & Frauica	XIV	401
Arcadius v. & Honorius v.	XV	402
Theodosius Iun. & Rumoridus	1	403
Honorius VI & Aristenecus	2	404
Stilico II. & Anthemius	3	405
Arcadius VI. & Probus	4	406
Honor. VII. & Theodosius II.	5	407
Bassus & Philippus	VI	408
Honor. VIII. & Theodosius III.	VII	409
Varanus	VIII	410
Theodosius IV.	IX	411
Theodosius V. & Honorius IX.	X	412

Lucianus	XI	413
Constantius & Constans	XII	414
Honorius X. & Theodosius VI.	XIII	415
Theodosius VII. & Palladius	XIV	416
Honorius XI. & Constantius II.	XV	417
Honor. XII. & Theodosius VIII.	1	418
Monaxius & Plinta	2	419
Theodos. IX. & Constantius III.	3	420
Eustachius, & Agricola	4	421
Honorius XIII. & Theodos. X.	5	422
Asclepiodotus & Marinianus	6	423
Victor & Castinus	VII	424

IV. Hæresim Pelagij propagari cœpisse circa Consulatum Luciani, Prosper, qui tunc viuebat, résque Pelagianorum oculatissimus obseruabat, ad annum illum in Chronico testis est. *Hac tempestate*, inquit, *Pelagius Brito, dogma nominis sui contra gratiam Christi, Cælestio, & Juliano adiutoribus exerit, multósque in suum trahit errorem.* Et bene dixit, *hac tempestate*, & non dixit, *hoc anno*, quia anno superiori, vt optima ratione probat Baronius ad annum Christi 412. Cælestius discipulus Pelagij à Paulino Diacono de Capitibus Hæreseos Pelagianæ postulatus, Carthagine Synodali sententia damnatus fuerat.

Concilium

Concilium Mileuitanum primum, hanc habet præfationem. *Gloriosissimis Jmperatoribus Arcadio, & Honorio Augustis viris Clariss. Consulibus VI. Kal. Septembris, in Ciuitate Mileuitana, in Secretario Basilicæ, cum Aurelius Episcopus Ecclesiæ Carthaginis in Concilio vniuersali consedisset, adstantibus Diaconis Aurelius Episcopus dixit*, &c.

Ex fastis constat, quod postremus Consulatus, quem simul gesserunt Arcadius, & Honorius, fuit vtriusque quintus, & incidit in annum Christi 402. Quare in Concilio eius anni damnari non potuit hæresis Pelagiana, quæ non nisi post integrum decennium cœpit publicari. Et ex consequenti, alterius Concilij esse, necesse est, octo priores Canones huius Collectionis, quibus capita hæresis Pelagianæ articulatim damnantur.

V. Concilium Mileuitanum ex quo ad Romanum Pontificem Innocentium de hæresi Pelagiana tunc oriente Patres scripsêre, fuit Prouinciale Numidiæ, eíque præsedit Siluanus illius Prouinciæ Primas. Húc enim Concilij Præsidem epistola Patrum Mileuitanorum ad Innocentium in fronte gerit his verbis. *Domino Beatissimo, meritóque Venerabili, & in Christo honorando Papæ Innocentio Siluanus, Valentinus*, &c. Et responsio Innocentij ad Concilium. *Innocentius Siluano Seni, Valentino, & cæteris, qui in Mileuitana Synodo interfuerunt.* Fuisse Prouinciale Numidiæ, & non plenarium Africæ, scribunt Patres ipsi ad calcem Epistolæ suæ. *Hæc ad Sanctitatem tuam de Concilio Numidiæ scripta direximus, imitantes Carthaginiensis Ecclesiæ, Carthaginiensis Prouinciæ Coëpiscopos nostros, quos ad Sedem Apostolicam, quam Bea-*

tus illustras, de hac causa scripsisse, comperimus. At Mileuitanum Primum non fuit Prouinciale, sed vniuersale Africæ, & Præsidem habuit non Siluanum, sed Aurelium, vt habet Præfatio. Quare Primum Mileuitanum non est illud Concilium, in quo de Hæresi Pelagiana tractatum fuit.

VI. Capite XXVII. illius Collectionis Mileuitanæ, decernuntur quidam Episcopi, qui cum Aurelio Episcopo Seniore cuncta agant nomine omnium, & sunt:

De Prouincia

Carthaginis	Vincentius Fortunatianus Clarus
Numidiæ	Alipius Augustinus Restitutus

Bizacena	Donatianus Primas Cresconius Iocundus Æmilianus
Mauritaniæ Sitifensis	Seuerianus Asiaticus Donatus
Tripolitana	Plautius

Nomina verò Patrum Mileuitanorum, qui scripserunt ad Innocentium, ex eorum epistola sunt hæc.

Siluanus, Valentinus, Aurelius
Donatus, Restitutus, Lucianus
Alipius, Augustinus, Placentius
Seuerus, Fortunatus, Possidius
Nouatus, Secundus, Maurentius
Leo, Faustinianus, Cresconius
Malcus, Lictorius, Fortunatus
Donatus, Ponticanus, Saturninus
Christonius, Honorius, Lucius
Adeodatus, Processius, Cresconius
Secundus, Fœlix, Asiaticus

Rufinianus, Faustinus, Seruus
Terentius, Cresconius, Sperantius
Quadratus, Lucillius, Sabinus
Faustinus, Cresconius, Victor
Genantius, Possidonius, Antoninus
Innocentius, Præsidius, Crescentius
Felix, Antonius, Victor
Honoratus, Donatus, Petrus
Præsidius, Cresconius, Lampadius,
Delfinus

Quare Patres Mileuitani, qui scrisperunt ad Innocentium, non sunt illi, quibus Arcadio V. & Honorio V. Consulibus commissæ fuerunt (si tamen commissæ fuerunt) res Concilij. Non enim inter eos sunt Aurelius Primas, non Vincentius, Fortunatianus, & Clarus; non Iocundus, & Æmilianus; non Seuerianus, & Plautius. Quomodo igitur illud, & istud vnum, & idem Concilium esse possunt?

VII. Prosper, Marcellinus Comes, & alij collocant initium Pontificatus Innocentij in Quincto Arcadij & Honorij Consulatu, eiúsque excessum in Consulatu Honorij XI. & Constantij II. vnde colligunt, eum tenuisse Pontificatum totis quindecim annis. Consúlibus Honorio, & Constantio, VI. Kal. Februarij, antequam migraret è vita, Innocentius respondit Patribus Mileuitanis, qui ad eum de rebus Pelagij retulerant; hanc enim temporis notam habet eius epistola ad Patres Mileuitanos: Quare exeunte anno præcedente, quo Consules fuerunt Theodosius VII. & Palladius, Concilium Mileuitanum contra Pelagium habitum fuisse, necesse est. Distat consequenter à Concilio Mileuitano primo toto ferme Pontificatu Innocentij, hoc est, quindecim integris annis; & quæ tantò distant

hiatu, vnum, & idem corpus conflare possunt? Dicamus ergo, quod qui huic Collectioni Concilij Mileuitani primi nomen imposuit, hic quisquis fuit, neque rerum, neque personarum, neque aliarum circumstantiarum aut rationem, aut notitiam habuit.

Recentiores falsa opinione decepti, quod in secunda synodo Mileuitana sub Innocentio primo decreti fuerint octo Canones contra Pelagium, ad illos respicientes, hanc Collectionem Mileuitanam secundam appellare cœperunt; sed errore maiori; Nam hæc collectio habet saltem Præfationem, & aliquot capita Primæ synodi Mileuitanæ, at secundæ nihil omnino, vt sigillatim demonstro. VIII.

Præfatio, vt vidimus, est primi Mileuitani, quod relatum in corpore Canonum Ecclesiæ Africanæ

lectum fuit Carthagine in Concilio Africæ Plenario, post Consulatum Honorij XII. & Theodosij VIII. vna cum capitibus huius Collectionis 13. 14. 15. Neque dicat quisquam, eosdem Canones in primo Mileuitano constitutos, in secundo post fuisse repetitos. Nam ita in secundo (si istud secundum appellare velimus) inducerentur ijdem homines easdem causas tractantes, & eadem verba dicentes, quæ in primo; res & impossibilis, & ridicula. E. g. caput 13. vtrobique his verbis conceptum legitur. *Valentinus Episcopus dixit: Si permittit bonum patientiæ vestræ, persequar ea, quæ præterito tempore in Ecclesia Carthaginiensi gesta sunt*, & cætera similiter, quæ neque credibilia sunt, neque possibilia.

IX. Capita x. xii. xvi. xvii. xiix. xix. xx. sunt Concilij Carthaginensis Honorio VII. & Theodosio II. Coss. vt

in eodem Codice videre eſt. Et quamuis codex ille nuſquam eſſet, res ipſa loqueretur. Enimuero Canonis noni verba ſunt hæc: *Placuit, vt non ſit vltra fatigandis fratribus anniuerſaria neceſſitas, ſed quoties exegerit cauſa communis, id eſt totius Africæ vndecumque ad hanc Sedem datæ litteræ fuerint, congregandam eſſe Synodum in ea Prouincia, vbi opportunitas perſuaſerit. Cauſæ autem, quæ non ſunt communes, in alijs Prouincijs iudicentur.* Cæcus eſt, qui non videt, hoc canone & locum Synodi Carthaginem, & caput Synodi Sedem Carthaginienſem indigitari.

Duo Capita 10. & 11. in Codice Africano, ſunt Concilij Carthaginienſis, Vincentio, & Flauita Conſulibus. Quinque alia, h. e. 21. 24. 25. 26. 27. ſunt Concilij Africani plenarij, Honorio XII. & Theodoſio VIII. Coſſ. quod ſcilicet cele- X.

bratum fuit tertio iam anno labente post secundum Mileuitanum. Audiamus caput nonum, & ex eo de cæteris iudicemus. *Item placuit, ne diutius uniuersi Episcopi, qui ad Concilium congregati sunt, tenerentur, ternos iudices de singulis Prouincijs eligi. & electi sunt de Prouincia Carthaginensi, Vincentius, Fortunatianus, & Clarus. De Prouincia Numidiæ Alypius, Augustinus, & Restitutus. De Prouincia Bizacena cum Sancto Sene Donatiano Primate Cresconius, Iucundus, & Æmilianus. De Mauritania Sitifensi Seuerianus, Asiaticus, & Donatus. De Prouincia Tripolitana Plautius, qui ex more Legatus unus missus est, qui omnes cum Sancto Sene Aurelio uniuersa cognoscant. A quo petijt uniuersum Concilium, ut cunctis siue gestis, quæ confecta iam sunt, seu epistolis ipse subscribat, & subscripserunt. Aurelius Episcopus Ecclesiæ Car-*

thaginensis huic decreto consensi, & prælecto subscripsi. Similiter & cæteri subscripserunt. Hoc caput secundi Mileuitani esse non potest, quia Concilium Mileuitanum secundum fuit Prouinciale Numidiæ, hoc caput, vt vides, est Concilij nationalis Plenarij ex quinque Prouinciis Africæ collecti. Concilio Mileuitano secundo non interfuit Aurelius Episcopus Carthaginiensis, qui tum Carthagine Prouinciæ suæ Concilium celebrabat, ex quo scripsit ad Innocentium Rom. Pont. vt ex eius ad Innocentium, & Innocentij ad eum litteris exploratum est; huic & interfuit, & præfuit. Concilio Mileuitano secundo præsedit Siluanus, qui litteras cum cæteris Episcopis Numidiæ scripsit ad Innocentium; Siluanus tamen in hoc decreto ne nominatur quidem: sed Aurelio Episcopo Carthaginiensi

ſcribendarum, & ſubſcribendarum epiſtolarum datur facultas. Quid ergo Concilium iſtud habet commune cum ſecundo Mileuitano?

XI. Eamus itaque in ſententiam Baronij, qui ad annum Chriſti 416. non minus verè, quàm liberè enunciauit, hanc collectionem *eſſe vnum corpus ex diuerſis membris compactum, cuius caput, pedes, & reliqua membra ſint ex alijs diuerſis corporibus compaginata; quæ niſi quis accuratè perſpexerit, in ambages inextricabiles, & in nodos inſolubiles incidat, neceſſe eſt.*

XII. Omnino rectè, niſi excepiſſet ab hac cenſura ſua octo Canones contra Pelagium, & vigeſimum ſecundum de Appellationibus ad Tranſmarina, quos in ſecunda Synodo Mileuitana conſtitutos fuiſſe, arbitratus eſt. Neque cōſiderauit, quanti referat, concedere Eccleſiis particularibus ius condendorum canonum

de fide, inconſulta Romana Sede; quod nunquam licuit; nunquam factũ eſt. Maximè quum habeamus litteras eius Concilij ad Pontificem Innocentium, in quibus de Canonibus à ſe conſtitutis, nulla mentio fit, nulla eorum approbatio poſtulatur; res ſilentio non prætereunda ab Apoſtolica Sede, ſi facta fuiſſet. Iam ergo demõſtremus (quod iſtius controuerſiæ caput eſt) hos Canones Mileui conſtitutos non fuiſſe; ſed quia id præſtare non poſſumus, niſi explicato progreſſu hæreſis Pelagianæ, & eorum, quæ contra illam in Eccleſia Catholica geſta ſunt, de his primo dicendum. Nolim verò ſuſpicari Lectorem, dum de Appellationibus diſputantem, de Hæreſi Pelagiana ſcripturum audit me, vt in Prouerbio eſt, extra Chorum ſaltare. Sed pro comperto habeat, & cauſam Appellationum, & eius Ca-

nonem tantum luminis hinc habere, vt fateri necesse sit, nodum illum vno isto cuneo bene posse dissolui. Quùm enim Aduersarij hanc controuersiam à Zosimo primum excitatam dicant Consulibus Honorio XII.& Theodosio VIII. postquam vidisset, quod Africa detrectaret subijcere iudicia sua Apostolicæ Sedi, figmentum huius fabulæ detegi melius non potest, quàm si testibus fide dignis probemus, vsq; ad annum illum, nullas intercessisse simultates iudiciorum causa inter Ecclesiam Romanam & Africanas. Id verò cumulatissime præstat sola causa Pelagianorum, quæ eo ipso anno à Zosimo Pontifice finita est. Ex eius enim progressibus Lector videbit, Africam, eo, & antecedentibus annis non modò nullas simultates habuisse iudiciorum causa cum Romana Sede, verùm sæpe

inuitaſſe, rogaſſe, & pæne compuliſſe Romanos Pontifices ad cognoſcendum de iudiciis Synodorum, cum ſuarum, tum alienarum Prouinciarum. Videbit, agentibus Africanis, non Epiſcoporum tantùm, ſed & Preſbyterorum cauſas ex alienis Prouincijs, ſummo Eccleſiæ vniuerſalis conſenſu, tunc Romam delatas. Et poſtremò videbit, quicquid inuito Pontifice conſtitutum iactatur, ideo & probante, & iubente in Africa factum fuiſſe. Vt Prouidentiam Diuinam admirari neceſſe ſit, quæ ad detegendos futuros impoſtores eo maxime tempore teſtatam eſſe voluerit ſubiectionem, & obſequium Eccleſiæ Africanæ erga Romanam Sedem, quo maxime futurum erat, vt ei repugnaſſe, & ab illa defeciſſe diceretur. Præter hanc verò, quæ huius argumenti propria eſt. alia

erit vtilitas huius loci. Reſtituemus ſcilicet vero Authori ſuo Canones contra Pelagium, cui iam tot annis non ſine magno præiudicio tàm veritatis, quàm Apoſtolicæ Sedis ſubrepti ſunt, & vindicabimus à grauiſſimis calumnijs famam Pontificis Zoſimi, quibus impoſtorum artificio ita implicatur, vt vix, ac ne vix quidem eum defendere poſſis. Sed rem aggrediamur.

XIII. Pelagius aduerſus Eccleſiam Chriſti de gratia bellum geſturus, Hieroſolymis, quæ præcipua gratiæ arx eſt, domicilium delegerat ſibi, quòd, illâ occupatâ, occaſione fidelium vndique confluentium, orbem vniuerſum facilè expugnari poſſe, perſuaſum haberet. Cæterùm per Catholicos maturè detectis eius conſilijs, apud Eulogium Epiſcopum Cæſareenſem Prouinciæ Palæſtinæ Metropolitanum,

ſuæ

ſuæ hæreſeos accuſatus, Dioſpoli in ſynodo 14. Epiſcoporum cauſam dicere coactus eſt. Ibi tamen pœnæ metu negans ſe eorum dogmatum aſſertorem, quæ eius nomine vulgabantur, partimque ore anathematizans errores, quos pertinax in corde gerebat, partim verbis ambiguis prauos animi ſui ſenſus inuoluens, deluſis iudicibus, abſolutus eſt, & declaratus Catholicus. Rem ita tradiderunt Auguſtinus 2. Retractat. cap. 47. & toto libro de geſtis Pelagij. Proſper libro de ingratis, & aduerſus Collatorem.

XIV. Quinquennio fermè, antequam Pelagius Dioſpoli abſolueretur, Cæleſtius eius diſcipulus, & anteſignanus, Carthagine, à Paulino eius Eccleſiæ Diacono eodem nomine accuſatus fuerat; & quùm errorem de peccato originali damnare nollet, damnatus eſt publico

Epiſcoporum iudicio. Appellauit quidem ipſe à iudicio eius Synodi ad Apoſtolicam Sedem; ſed vbi cognouit, quod Paulinus eius accuſator Romam profecturus eſſet, & cauſam proſequuturus, metuens ſibi ab Innocentio Pontifice mutauit conſilium, & Roma valere iuſſa, in [a] Aſiam nauigauit. Appellaſſe Cæleſtium, & appellationem proſequutum non fuiſſe, narrat eius accuſator, Paulinus in [b] libello, quem ſcripſit ad Zoſimum Innocentij ſucceſſorem. *Vbi tunc* (apud Apoſtolicam Sedem) *nihil agere potui, quia is, qui ad Sedem Apoſtolicam prouocauerat, defuit, quem oportuerat vtique merita ſuæ appellationis adſtruere.*

a *Epiſt. Conc. Carthag. ad Innocent.*

b *apud Baron, ad annum* 416.

XV. Vbi auditum in Africa, abſolutum fuiſſe, in Oriente Pelagium, & declaratum Catholicum; Eccleſia illa tota turbari cœpit, quòd

fama ferret, Pelagium abſolutum Dioſpoli, non quia damnaſſet hæreſim, quam aſſerebat, ſed quia eius dogmata non pugnarent cum fide Catholica, contra quàm Patres Carthaginienſes iampridem aduerſus Cæleſtium iudicauerant. Hinc Pelagiani animos ſumere, è latebris prodire, Patribus Africanis palàm inſultare, & ad conciliandam ſibi authoritatem ſpargere, Dogmati Pelagiano graues aſſertores non deeſſe etiam in Eccleſia Romana, in qua ipſemet Summus Antiſtes Innocentius Pelagio eius Dogmatis author fuiſſet. Ita ſcripſerunt quinque Epiſcopi ad Innocentium ipſum apud Auguſtinum epiſtol. 95. *Audiuimus enim eſſe in vrbe Roma, vbi ille diu vixit, nonnullos qui diuerſis cauſis ei faueant, quidam ſcilicet, qui vos talia perſuaſiſſe, perhibent.*

His rumoribus, quaſi procellis XVI.

quibuſdam, agitata in Africa Catholica fides, facilè periclitari poſſe videbatur. quod his verbis ijdem quinque Epiſcopi ſcribunt ad Innocentium. *Non agitur de vno Pelagio, qui iam forte correctus eſt (quod vtinam ita ſit) ſed de tam multis, quibus loquaciter contendentibus, & infirmas atque ineruditas animas velut conuictas trahentibus, firmas autem, atque ſtabiles ipſa contentione fatigantibus, vſquequaque iam plena ſunt omnia.*

XVII. Rebus ſic perturbatis, duo Concilia Prouincialia ob Eccleſiaſticas cauſas in Africa conuocata fuêre, vnum Carthagine, ex Prouincia Proconſulari, alterum Mileui ex Prouincia Numidiæ. Paulus Oroſius Preſbyter Hiſpanus, quem Auguſtinus ad Hieronymum miſerat in Orientem, tunc reuerſus cum litteris Hieronymi ad Auguſtinum, & Herotis ac Lazari Epiſcoporum

Gallorum contra Pelagium, & Cælæstium, ad Patres Africanos, Carthaginem appulit. Ibi quum Patres conuocatos reperisset, & litteras reddidit eis, & quanto vehementius potuit illos adhortatus est ad tollendum è medio Pelagianismum, contra quem Hieronymus in Oriente classicum iam cecinerat. Neque multis opus fuit ad persuadendum animis de remedio solicitis. Cæterùm quod Patres solâ Romanâ auctoritate id fieri posse sciebant, ad Romanum Pontificem Innocentium vnanimes conuersi, per litteras duo ab eo poposcerunt. Vnum de Dogmate, vt illud ab Ecclesia proscriberet: alterum de persona Pelagij, & de iudicio Synodi Palæstinæ.

De Dogmate Patres Mileuitani habent hæc verba. *Quia te Dominus gratiæ suæ præcipuè munere in Sede* XVIII.

Apostolica collocauit, talemque nostris temporibus præstitit, ut nobis potius ad culpam negligentiæ valeat, si apud T. Venerationem, quæ pro Ecclesia suggerenda sunt, tacuerimus, quàm ea tu ponis, vel fastidiosè, vel negligenter accipere magnis periculis infirmorum membrorum Christi, pastoralem diligentiam quæsumus adhibere digneris. Noua quippe hæresis, & nimium perniciosa tempestas surgere inimicorum gratiæ Christi cœpit. Et infra. *Huius autem perniciosi erroris authores esse perhibentur Pelagius & Cælestius, quos quidem in Ecclesia sanari maluimus, quàm desperatâ salute, ab Ecclesia resecari, si necessitas nulla compellat.* Et narrato statu & progressu hæreseos, subijciunt, *Sed arbitramur adiuuante misericordiâ Domini nostri Iesu Christi, qui te, & regere consulentem, & orantem exaudire dignatur, authoritati Sanctitatis tuæ, de sanctarum scripturarum authoritate de-*

promptæ, faciliùs eos, qui tam perniciosa, & peruersa sentiunt, esse cessuros, vt de correctione potiùs eorum congratulemur, quàm contristemur interitu. Quodlibet autem ipsi eligant, certè vel alij, quos plurimos possunt si ab eis dissimuletur, suis laqueis implicare, cernit Sanctitas Tua instanter, & celeriter prouidendum. Hæc si considerentur, satis apertè indicare videntur, quòd nondum Pelagianismus publicè damnatus esset, nondum eius assertores vniuersim ab Ecclesiæ corpore separati, sed id, vt fieret, à Romano Pontifice, tunc primùm Mileuitanos Patres postulasse.

Morem gessit Pontifex, post multa lectu digna ita respondens: *Pelagium, & Cælestium, id est, inuentores vocum nouarum, quæ sicut dixit Apostolus, ædificationis nihilum, sed magis vanissimas consueuerunt parere quæstiones, ecclesiasticâ communione pri-* XIX.

uari, Apostolicâ auctoritate censemus, donec resipiscant. & infrà. *Simul autem præcipimus, vt quicumque id pertinaciâ simili defensare nituntur, par eos vindicta constringat.* Si ita fieri præcipit, certè iam factum non fuerat. Neque alibi opportunitas maior commemorandi anathematismos in Pelagianos Mileui decretos, si extitissent.

XX. De persona verò Pelagij, & de iudicio Synodi Palæstinæ, quid ab Innocentio fieri voluissent, quinque Episcopi, vtriusque Concilij capita scribunt his verbis. *Aut ergo à Tua Veneratione acciendus est Romam, & diligenter interrogandus, quam dicat gratiam, quâ fateatur, (si tamen iam fateatur) ad non peccandum homines adiuuari. Ad hoc ipsum per litteras cum eo agendum, & cùm inuentus fuerit, hanc dicere, quam docet Ecclesiastica & Apostolica veritas, tunc sine vllo scru-*

pulo Ecclesiæ, sine latibulo ambiguitatis absoluendus est; Tunc est reuerà de eius purgatione gaudendum.

Pelagius ipse, quòd optimè sciret, quæ nam essent partes Apostolicæ Sedis in Ecclesia Vniuersali, vsque ex Palæstina Romam miserat acta Synodi Diospolitanæ, illius iudicij confirmationem exposcens ab Innocentio. Quod significat Innocentius ad superiorem epistolam quinque Episcoporum respondens his verbis: *Nobis tamen, nec persuaderi potest esse purgatum, quamuis ad nos à nescio quibus laïcis sint gesta perlata, quibus ille auditum se crederet, & absolutum: Quæ vtrum vera sint, dubitamus, quod sub nulla illius Concilij prosequutione venerunt; nec eorum aliquas accepimus de hac re litteras. Quod si de sua ille potuisset purgatione confidere, hoc magis credimus, quod egisset, quod multò verius esse po-* XXI.

terat, vt illos cogeret epiſtolis ſuis, quæ iudicauerant, indicare. Et infra. *Vnde non poſſumus illorum nec approbare, nec reprobare iudicium, cùm neſciamus, vtrum vera ſint geſtâ, aut ſi vera ſunt, illum conſtat magis ſubterfugiſſe, quàm ſe totâ veritate purgaſſe.*

XXII. Noluit tamen Innocentius ex Oriente Pelagium Romam accire, vti voluiſſent Patres Africani; & cur noluerit, hanc eis rationem reddit. *Qui* (Pelagius) *ſi confidit, nouitque non noſtrâ dignum eſſe damnatione; quòd dicat, iam totum hoc ſe refutaſſe quod dixerat: non à nobis accerſiri, ſed ipſe potiùs debet feſtinare, vt poſſit abſolui.* (ergo hæreſiarcha Eccleſiæ reconciliari non poterat, vbicumque terrarum eſſet, niſi per Papam) qui ſequitur. *Quòd ſi accerſendus eſſet, ab ijs melius fieret, qui magis proximi ſunt*, (alludit opinor ad Patriarcham Antiochenum, in cuius

Diœcesi Pelagius morabatur) *& non longo terrarum spatio videntur esse disiuncti; sed non deerit cura, medicinæ præbeat ille materiam. Potest enim damnare quæ senserat, ac datis litteris erroris sui, vt regressum ad nos decet, veniam postulare.*

Videre incipis Lector, opinor, quid sentiret tum temporis Africa de Potestate Papæ in Conciliorum iudicia, si appellaretur, dum hortatur Pontificem Innocentium, vt Pelagium ex Palæstina Prouincia Orientis Romam venire iubeat, de iudicio synodali eius Prouinciæ cognoscat, & nullo pacto causam hanc eo statu manere patiatur, quo ex iudicio Synodi erat. Et pariter vides, quid tunc de ea sentiretur in Oriente, vnde ab hæreticis ipsis synodaliũ iudiciorũ confirmatio ab Apostolica sede adeo solicitè, & anxiè postulatur, eáque constantiâ, quâ dico.

Postquam Pelagius cognouit quæ XXIII.

de eo, & eius erroribus decreuerat Innocentius, constituit per litteras ei purgare se, quod & fecit: sed dum eius litteræ Romam ex Oriente feruntur, Innocentius decedit è vita, eíque post paucos dies substituitur Zosimus. Vnde contigit, vt litteræ Pelagij ad Innocentium, non Innocentio, sed Zosimo traderentur. Augustinus de pecc. origin. lib. 2. c. 17. *In litteris enim, quas Romam misit,* Pelagius, *ad Beatæ memoriæ Papam Innocentium, quoniam eum in corpore non inuenerunt, & sancto Papæ Zosimo datæ sunt, atque ad nos inde directæ, dicit se ab hominibus infamari*, &c.

XXIV. Cælestius verò, siue quòd esset audacior quàm Pelagius, siue quòd meliora speraret à Zosimo quàm ab Innocentio, non per litteras egit causam suam, sed Romam venit ipse, oblatóque fidei libello Pontifici Zosimo, Catholici nomen &

communionem restitui sibi poposcit. in cæteris quidem fidei capitibus libellus ille puram putam Orthodoxiam spirabat; in eis verò, quæ tangebant errores Pelagij, liberè ipse sensum detegebat suum: at eâ cautione, vt hæreticus iustè censeri non posset. Enimuerò adhibuit illis hanc Præfationem. *Si quæ verò præter fidem quæstiones natæ sunt, de quibus esset inter plerosque contentio, non ego quasi author alicuius dogmatis definitâ hoc authoritate statui, sed ea quæ de Prophetarum, & Apostolorum fonte suscepi, vestri Apostolatus offerimus probanda esse iudicio. Vt si fortè, vt hominibus, quispiam ignorantiæ error obrepserit, vestrâ sententiâ corrigatur.* Refert hæc libelli verba Augustinus de pecc. Origin. lib. 2. c. 3. & 7. & contra Epist. Pelagian. lib. 2. c. 3. *Propterea,* inquit, *libellus ille Catholicus dictus est, quia & hoc Catholicæ mentis est, si qua*

forte aliter ſapit, quàm veritas exigit, non ea certiſſime definire, ſed deſerta, ac demonſtrata reſpuere. Accedebat ad fauorem Cæleſtij, quod Zoſimo interrogante *Beati Papæ Innocentij litteris non eſt auſus obſiſtere, imo omnia, quæ ſedes illa damnaret, damnaturum ſe eſſe promiſit.*

XXV. Quia tamen, vt ibidem aſſerit Auguſtinus, negabat Cæleſtius, ſe damnare velle quæ ei obiecerat, Paulinus eius accuſator, quæ tamen damnabat Apoſtolica ſedes, tanquam phreneticus pugnantia dicere viſus eſt: Propterea nihil de eo conſtituere voluit Zoſimus, niſi conſultis prius Patribus Africanis (à quibus Carthagine primùm damnatus fuerat; & apud quos potiſſimum exeruerat virus ſuum) quid agendum de illo. Eſſétne recipiendus, ſi anathematizaret errores, quos damnauerat Innocentius, eâ ipſa formâ,

quà illos damnauerat; an potius articulatim eiurare deberet capita hæreſeos, quæ ei obiecerat Paulinus Auguſtinus Con. 2. Epiſt. Pelagian. lib. 2. c. 3. *Et hoc vt plenius, & manifeſtius in eo fieret, expectabatur venturis ex Africa litteris, in qua Prouincia eius calliditas euidentius innotuerat.* & de pecc. Origin. lib. 2. cap. 7. *Interpoſito duorum menſium tempore, donec reſcriberetur ex Africa, reſipiſcendi ei locus ſub quadam medicinali ſententiæ lenitate conceſſus eſt.*

Venerunt ex Africa litteræ expectatæ: quare ſequitur Auguſtinus lib. 2. de pecc. Origin. c. 7. *Sed poſtea quàm ex Africano Epiſcoporum Concilio reſcripta directa ſunt, quid fuerit conſequutum vt iuſtiſſimè in eum ſententia proferretur, cuncta legite, quia cuncta tranſmiſimus.* & lib. 2. Con. 2. Epiſt. Pelag. c. 3. *Quæ Romam litteræ poſtquàm venerunt, id continentes non ſuffi-* XXVI.

cere hominibus tardioribus, & sollicitioribus, quòd se generaliter Innocentij Episcopi litteris consentire fatebatur, sed apertè eum debere anathematizare, quæ in suo libello praua posuerat, ne si id non fecißet, multi parùm intelligentes, magis in libello eius illa fidei venena à sede Apostolica crederent approbata, propterea quòd ab illa dictum fuerat, eum libellum esse Catholicum, quàm emendata propter illud, quòd se Innocentij Papæ litteris consentire responderat. Tunc ergo, quùm eius præsentia posceretur, vt certis, ac dilucidis responsionibus vel astutia hominis, vel correctio dilucesceret, se subtraxit, & negauit examini. Neque differendum iam fuerat, sicut factum est, quod alijs prodesset, si nimium peruersorum pertinaciæ dementiæque non posset. Litteræ igitur, quæ contra Cælestium ex Africa ad Zosimum datæ fuerunt, ex Concilio Africano datæ fuerunt. Earúmque summa erat,

quòd

quòd Cælestius errores libelli sui articulatim damnaret; quod quùm facere noluisset, ipse damnatus est.

Cum Cælestio damnatus fuit etiam magister eius Pelagius, neque profuit ei, quòd libellum fidei Catholicum obtulit Zosimo, quem refert Baronius ad annum 417. vt Apostolicâ auctoritate declaratus Catholicus hoc nomine tectus liberius grassari posset in gregem Christi. XXVII.
August. de pecc. Origin. lib. 2. c. 8. *Fefellit iudicium Palæstinum, propterea videtur ibi esse purgatus: Romanam verò Ecclesiam, vbi eum esse notissimum scitis, fallere vsque quaque non potuit, quamuis & hoc fuerit vt cumque conatus. Sed vt dixi, minime valuit. Recoluit enim Beatissimus Papa Zosimus quid imitandus præcessor eius de ipsis sentiret gestis. Attendit etiam quid de illo sentiret prædicanda in Domino Romanorum fides, quorum aduersus eius errorem pro*

veritate Catholica studia consonantia flagrare cernebat, inter quos ille diu vixerat, & quos eius dogmata latere non poterant. Qui Cælestium eius discipulum esse sic nouerant, vt fidelissimum, & firmissimum possent de hac re testimonium exhibere. Et commemoratis litteris, & decretis Innocentij contra Pelagium, & Cælestium, subdit. *Videtis quid successor eius sanctus Papa Zosimus recolere debuerit, sicut recoluit, vt in eo sui præcessoris iudicium remotâ cunctatione firmaretur?* Atque ita causa Pelagij, & Cælestij finita est, Zosimo cum Patribus Africanis omnia communicante, omniáque summâ consensione ex eorum voto gerente. Quare Augustinus Pelagianis calumniantibus Zosimum præuaricationis, lib. 2. cap. 3. cont. duas Epist. Pelagian. nihil aliud in gratiam Cælestij Zosimum fecisse dicit, nisi quòd ei concessit terminum ad resi-

piſcendum, quouſque de forma reconciliationis Patrum Africanorum ſenrentia Romam veniret, & præterea nihil. *Tot enim, & tantis inter Apoſtolicam Sedem, & Afros Epiſcopos currentibus, & recurrentibus ſcriptis Eccleſiaſticis, etiam geſtis apud illam Sedem Cæleſtio præſente, & reſpondente confectis, quænam tandem Epiſtola venerandi Papæ Zoſimi, quæ interloquutio reperitur, vbi præceperit, credi oportere, ſine vllo vitio peccati originalis hominem naſci? nuſquam prorſus hoc dixit, nuſquam omnino conſcripſit.* A qua calumnia frequenter vindicat eum, vt lib. 1. con. Iulian. Pelag. c. 4. lib. 6. c. 12. & alibi.

Ex hac rerum ſerie ante omnia liberandus eſt Zoſimus à grauiſſimis Pelagianorum impoſturis quas Baronius retulit in Annales ex quodam manuſcripto Vaticano. Auguſtinus aſſerit, vt vidiſti, Pelagium Eccle- XXIIX.

ſiam Romanam fallere non potuiſſe, ſed à Zoſimo ſine cunctatione ex iudicio, & epiſtola Innocentij; ex teſtimonio Romanorum; ex conſuetudine, & diſciplina Cæleſtij damnatum fuiſſe. Nihilominus Baronius ad annum 417. refert ex hoc manuſcripto quandam epiſtolam Zoſimi ad Patres Africanos, quâ Pelagium ex litteris, & libello Catholicum agnoſcit, & arguit acerrimè Patres Africanos, quòd hæreſeos cum Cæleſtio eum damnauerint. *Quæ admiratio ſingulorum!* inquit, *vix fletu quidam ſe, & lachrimis temperabant. Tales etiam abſolutæ fidei infamari potuiſſe?* & infra. *Sit vobis gaudium eos, quos falſi iudices criminabantur, agnoſcere, à noſtro corpore, & Catholica veritate nunquàm fuiſſe diuulſos.* Et iterum. *Quantum hæc vberior exultatio eſt fidei, non mortuos eſſe, nec periſſe, de quibus falſa vulgata ſunt?*

Damnat verò grauissimis nominibus Herotem, & Lazarum, qui Pelagium, & Cælestium accusauerant.

Eiusdem farinæ est alia epistola pro Cælestio; postquàm enim eius author, qui fingitur Zosimus, plaustra calumniarum congessit in Herotem, & Lazarum; postquàm imprudentiæ, & iniquitatis accusauit Patres Africanos, subiungit: *Vnde in præsenti causa nihil præcox, immaturúmque censuimus, sed innotescère Sanctitati Vestræ super absoluta Cælestij fide nostrum examen, cui etiam prior libellus ab eo intra Africam, testimonio apud nos esse debuisset, ne inexploratis, famáque iactantibus tam facilè crederetur. Quare intra secundum mensem, aut veniant, qui præsentem redarguant aliter sentire, quàm libellis, & confessione contexuit, aut nihil post hæc tam aperta, & manifesta quæ protulit, dubij Sanctitas Vestra resedisse, cognoscat.* XXIX.

Vidisti supra ex Augustino, Cælestium non fuisse receptum à Zosimo, non eius fidem probatam, non negatos ab ipso errores, de quibus accusabatur, non euocatum ex Africa Paulinum, non Herotem, & Lazarum ex Gallia, ad prosequendam causam contra Cælestium termino duorum mensium, sed id temporis ei assignatum ad eiurandos errores ex formula præscribenda, de qua in Africam scriptú fuerat. Quid ergo huic Epistolæ cum veritate?

XXX. Immo, quod deterius est, *Ipsum sanè Cælestium*, inquit, *& quoscunque, qui eo tempore ex diuersis regionibus aderant, sacerdotes admonui, has tendiculas quæstionum, & inepta certamina, quæ non ædificant, sed magis destruunt, ex illa Curiositatis contagione profluere, dum vnusquisque ingenio suo, & intemperanti eloquentia supra scripta abutitur. Cum in hæc etiam magnorum virorum non*

nunquam cum ipſis authoribus ſcripta periclitantur poſt permultam temporis miſeriam interpretantis arbitrio. Videtur mihi his verbis barbarè ſatis, & obſcurè curioſitatis perſtringere Catholicos, quaſi ſcripta Pelagij & Cæleſtij, arbitrio ſuo malè interpretarentur, vt ea cum authoribus ſuis in condemnationis periculum conijcerent.

Conuincitur autem falſi author iſtarum Epiſtolarum, non tantùm Auguſtini authoritate, ſed etiam teſtimonio, & fide eiuſdem Codicis Vaticani. Ex eo nimirum Baronius ad annum 418. refert libellum Paulini Diaconi Carthaginienſis, quo impellente ceciderat Cæleſtius, ad Zoſimum Pont. cuius ſumma eſt, ſe Zoſimo gratias agere, quod Apoſtolicâ authoritate damnaſſet Cæleſtium recuſantem damnare errores quos ipſe illi vt accuſator obiecerat, XXXI.

se quoque non vocato. *Cuius senten-tiam* (de Innocentio loquitur) *se-quuta Beatitudo Tua , Cælestio, cùm à Sede Apostolicâ audiretur, inter cætera præcepit his verbis. Damnas ergo illa om-nia, quæ in libello Paulini continentur? hoc est de quæstionibus? & alio loco* : Co-*gnouisti , quales litteras dederit Sedes A-postolica ad fratres, & Coepiscopos Afri-canæ Prouinciæ? & adiectum: Damnas illa omnia, quæ damnauimus, & tenes, quæ tenemus? & iterum: Illa omnia dam-nas, quæ iactata sunt de nomine tuo? & iterum, Vel ea, quæ in libello suo posuit Paulinus? Et quùm me diceret posse ex his, quæ illi obiecta sunt, hæreticum ap-probare, sancto repletus Spiritu, Aposto-licâ authoritate respuisti, insanientis & calumniantis verba, huiusmodi proferen-do sententiam, quâ ipse Catholicus appro-baret, illum, si sanari vellet, curares, quæ huiusmodi est. Nolo, nos circumdu-cas: damnas illa omnia, quæ tibi obiecta à*

Paulino, siue per famam iactata sunt? Cui non sufficit ista sententia? quis hanc tam salubrem, tam amplectibilem, tam piam respueret alius, nisi qui à fide deuius est? Et ille, qui superius professus fuerat, se quæcunque illi obiecta fuerant, si contra fidem vindicares, esse damnaturum, audit, damna, & non solùm non damnat, sed ad iniuriam tantam Sedis contendit. Vnde non ignorat iam Ecclesia Romana reum suum, qui tam audaci spiritu ausus est contradicere, & non damnare, quæ Beatitudo Tua damnari decreuit. Ego tamen Deo, & Christo Domino gratias ago, quod Ecclesiæ suæ causam ita agi voluit, vt Sedes Apostolica, à qua oportuit ore duorum Pontificum hæresim condemnari, ea damnanda præcepit, quæ à me Cælestio fuerant obiecta.

Narratio huius libelli fidem habet ab Augustino, qui lib. 2. de pecc. origin. cap. 7. referens acta Zosimi contra Cælestium, inquit: *Hanc Cæ-*

lestij prǽloquutionem (qua ſcilicet iudicio Sedis Apoſtolicæ ſe ſubiecerat) *Venerabilis Papa Zoſimus tenens, egit cum homine, quem falſæ doctrinæ ventus inflauerat, vt ea, quæ illi à Diacono Paulino fuerant obiecta, damnaret, atque vt Sedis Apoſtolicæ litteris, quæ à ſanctæ memoriæ ſuo Prædeceſſore manauerant, præberet aſſenſum. At ille noluit quidem Diaconi obiecta damnare, ſed B. Papæ Innocentij litteris non eſt auſus obſiſtere. Immo, ſe omnia, quæ Sedes illa damnaret, damnaturum ſe eſſe promiſit. Atque ita velut phreneticus, vt requieſceret tanquàm leniter fotus; à vinculis tamen excommunicationis nondum eſt creditus eſſe ſoluendus.*

XXXII. Eiuſdem characteris eſt tertia epiſtola Zoſimi ad Africanos, relata ad annum 418. qua Cæleſtium ait condemnaſſe omnia crimina, quæ per rumorem falsò ſibi dicebat illata, accuſatores ſuos vltrò de-

pôscens. Et placare ſtudet Patres Africanos, quaſi ſibi eſſent infenſi, quod Cæleſtio in omnibus adhibuiſſet fidem.

His artibus Eccleſiæ tunc illudebant Pelagiani. Vidiſti primum Innocentio tributum, quòd Pelagio ſui dogmatis author fuiſſet; Vidiſti nunc Zoſimum præuaricationis reum tabulis falsò obſignatis: eiuſdem criminis infamia aſperſerunt Sixtum Romanum Preſbyterum, qui Cæleſtino poſtea in Pontificatu ſucceſſit. Quare Auguſtinus ep. 105. ad eum ſcribens. *Quod enim*, inquit, *fatendum eſt Charitati tuæ, triſtes eramus nimis, quum fama iactaret, inimicis gratiæ Chriſti te fauere: ſed vt hæc triſtitia de noſtris cordibus tergeretur, primò te priorem anathema eis in populo frequentiſſimo pronunciaſſe, eadem fama non tacuit.* Eodem nomine Pelagiani tandem criminati XXXIII.

ſunt totum Romanum Clerum. qua de re Auguſt. con. 2. epiſt. Pelag. lib. 2. c. 3. *Quin etiam Romanos Clericos arguunt, ſcribentes, eos iuſſionis terrore perculſos, non erubuiſſe præuaricationis crimen admittere, vt contra priorem ſententiam ſuam, qua geſtis Catholico dogmati aſſuerant, poſtea pronunciarent, malam hominum eſſe naturam.* Qui lingua, & calamo rumores iſtos ſpargebant, hi fuerunt illuſtrium illarum epiſtolarum architecti, quibus contra Patres Africanos de fide Pelagij, & Cæleſtij Zoſimum ſenſiſſe, probatur. Qui ſi non finxerunt ipſi, ſaltem (vt conſentanea loquuti viderentur) poſteris ſuis anſam dederunt fingendi talia tunc viciſſim contra Apoſtolicam Sedem geſta à Patribus Africanis, qualia in eiuſmodi cauſis ab animis exulceratis prodire ſolent. Quod vti fecerint, videbimus loco ſuo.

Id quidem magni obſeruaſſe re- XXXIV.
fert ad corpus totius controuerſiæ: cæterùm ad indaginem authoris Canonum contra Pelagium illud ſpeciatim, quòd duo Concilia habita fuerunt Carthagine huius hæreſis cauſa, vnum Honorio XI. & Conſtantio iterum Conſulibus; alterum plenarium anno ſequenti, quo Conſules fuerunt Honorius XII. & Theodoſius VIII. De primo ex Auguſtino de pecc. origin. lib. 2. c. 7. dicebamus ſupra, quòd litteræ quas ſcripſerunt Patres Africani Pontifici Zoſimo de forma ſeruanda in reconciliatione Cæleſtij, datæ fuerunt ex Concilio Africano. Eiúſque Concilij meminit iterum epiſt. 47. qui cum, dicit, mittere ſe inter cætera, quæ ſpectabant ad Pelagianos, *id etiam, quod Papæ Zoſimo de Africano Concilio ſcriptum eſt.* Quod diſtinguebat à Concilio- ple

nario anni ſequentis, ſubijciens. *Et quod de poſteriori Concilio plenario totius Africæ contra ipſum errorem breuiter conſtitutum eſt.*

Prius celebratum fuit tempore Autumni, ſi recte colligo. In examine enim Cæleſtij Zoſimus præſcripſit ei terminum duorum menſium, quibus in Africam, & ex Africa, ſcriberetur. Libellus Paulini ad Zoſimum, quo fatetur, ſe ex Vrbe litteras accepiſſe cum actis contra Cæleſtium 4. Nonas Nouembris, datus eſt Carthagine ſexto Idus Nouembris. Igitur menſe Nouembri Patres Africani Synodum Carthagine celebrabant; & inde ad interrogata Zoſimi reſponderunt, vt termino præſcripto cauſam Cæleſtij terminare poſſet. Quare damnationem Pelagij, & Cæleſtij incidiſſe neceſſe eſt, vel in finem anni 417. vel in initium 418. quibus nomina dedêre

duo iam dicti Imperatoris Honorij Consulatus. Et ideo hîc etiam Baronium deserere coactus sum, qui anno 418. Kal. Maij Pelagium, & Cælestium Romæ damnatos putat: Et certè illi refragantur apertè non ea tantùm, quæ diximus, sed alia etiam grauissima illorum temporum monumenta. Honorius Imperator hoc anno prid. Kal. Maij Rauennæ promulgauit sanctionem quandam in Pelagianos, qua eos Vrbe excedere iussit, & in ciuilibus haberi tanquam hæreticos; non tamen ille id fecit, nisi postquam de Zosimi iudicio, ex eius litteris certior factus est, si fides adhibeatur tunc viuenti Possidio, qui in vita Augustini hanc rem ita narrat. *At illi tantæ Sedis Antistites* (Innocentius & Zosimus) *suis diuersis temporibus eos notantes, atque à membris Ecclesiæ præcidentes, datis litteris ad Africanas,*

Orientis, & Occidentis Ecclesias, eos anathematizandos, & deuitandos ab omnibus Catholicis censuerunt. Et hoc tale de illis Ecclesiæ Dei prolatum iudicium etiam Pijssimus Imp. Honorius audiens, ac sequens, suis eos legibus damnatos inter hæreticos haberi debere constituit. Si ergo Imperator Rauennæ constitutus damnat Pelagianos, postquam ad eum Zosimi litteræ, quibus ab Ecclesia vniuersa proscribebantur, ex Vrbe allatæ sunt, & damnat tamen prid. Kal. Maij; quomodo Kalendis Maij Romæ damnati fuêre? Ad hæc. Canones contra Pelagium Carthagine decreti non sunt, nisi postquàm Patres Africani de damnatione Pelagij, & Cælestij Romani Pontificis litteras acceperunt. Idque satis perspicuè indicare arbitror Augustinum, dum epist. 47. ordine refert gesta omnia contra Pelagium, his

ipsis

ipsis verbis: *Quod scriptum est ad Papam Innocentium Romanæ Vrbis Episcopum de Concilio Prouinciæ Carthaginensis, & de Concilio Numidiæ, & aliquantò diligentius à quinque Episcopis, & quæ ipse ad tria ista rescripsit. Item quod Papæ Zosimo de Africano Concilio scriptum est, eiúsque rescriptum ad vniuersos totius Orbis Episcopos missum. Et quod posteriori Concilio plenario totius Africæ contra ipsum errorem breuiter constituimus.* Postremis verbis Canones contra Pelagium indigitari, nemo, opinor, negauerit. Quos constitutos fuisse Carthagine Kal. Maij Consulibus Honorio XII. & Theodosio VIII. omnes Codices vno consensu testantur. Non ergo Romæ damnati fuerunt Pelagius, & Cælestius Kal. Maij, si Kal. Maij Carthagine anathematismi in eorum errorem constituti fuêre, postquàm litteræ Papæ Româ in Afri-

E

cam delatæ, de eorum damnatione Patres Africanos certiores reddiderant.

XXXV Itaque Pelagianorum res processerunt hoc ordine. Zosimus scripsit ad Africanos mense Octobri. Responderunt illi mense Nouembri. Rei damnati sunt circa initium Ianuarij. Zosimus post de eorum damnatione scripsit ad Africanos, & ad Imperatorem. Mense Aprili Patres Africani, acceptis Zosimi litteris Carthagine congregantur; ibique Kal. Maij constituunt octo Canones, de quibus nunc disputamus, contra octo capita erroris Pelagij Romam mittendos, vt approbarentur. Pridie eius diei Imperator Rauennæ, eam sanctionem promulgat, quam dicebamus. Et tandem Canones Carthaginienses Romam missi probantur, & cum rescripto Zosimi ad Africanos ab eo

ad omnes Catholicos Episcopos diriguntur, vt semel Pelagianismus ab Vniuersa Ecclesia proscribatur, vt factum est. Quare Prosper in Chronico ad hunc annum. *Concilio apud Carthaginem habito CCXVII. Episcoporum ad Pontificem Zosimum synodalia decreta perlata, quibus probatis per vniuersum Orbem hæresis Pelagiana damnata est.* Et de Ingratis Africam alloquens,

Conuenêre tui cunctis ex vrbibus Almi
Pontifices, geminóque senum celeberrima cætu
Decernis, quod Roma probet, quod Regna sequantur.

His Carminibus allusum putat Baronius ad Concilia Mileuitanum, & Carthaginiense sub Innocentio, sed fallitur. Illa enim non fuerunt plenaria Africæ vniuersæ, sed Prouincialia Numidiæ, & Carthaginensis: & ideo Prosper de illis dicere non

potuiſſet. *Conuenere tui de cunctis vrbibus Almi Pontifices.* Neque illorum, ſed iſtorum decreta, cum approbatione Pontificis, Regum conſtitutio ſequuta eſt. Falsò propterea de illis cecíniſſet. *Decernis quod Roma probet, quod Regna ſequantur.* Quò pertinet etiam quod ſcribit contra Collectorem, *Pelagianorum machinas tunc fractas eſſe, quando Africanorum Conciliorum decretis Beatæ Recordationis Papa Zoſimus dexteræ ſuæ robur adnexuit, & ad impiorum detruncationem gladio Petri dexteras omnium armauit Antiſtitum.* Quare Canones Carthaginienſes robur ſuum habuerunt, cùm à Reſcripto Zoſimi, quod eos præceſſit, tùm ab eiuſdem approbatione, quæ illos ſequuta eſt. Epiſtolam verò Zoſimi ad vniuerſos totius Orbis Epiſcopos, qua Canones approbati fuerunt, inſignem fuiſſe, teſtes ſunt,

qui eam cum laude commemorant, Aug. ep. 47. & de pecc. origin. c.22. Cæleſtius epiſt. ad Epiſcopos Galliarum, & Gennadius de Eccl. Dogmat.

Iam ergo colligamus, quæ de hac causa hactenus dicta sunt. Cæleſtius damnatus in Synodo Carthaginienſi appellat Romanam Sedem; Pelagius petit ab ea ex Oriente confirmationem iudicij Synodi Palæſtinæ; Patres Africani Romam mittunt geſta ſua contra Cæleſtium, & rogant Pontificem, vt proſcribat hanc hæreſim ab Vniuerſa Eccleſia, vt Pelagium ex Oriente Romam ad cauſam dicendam accerſat, vt reuocet iudicium Synodi Dioſpolitanæ, qua ille abſolutus fuerat. Cæleſtius ex Aſia Romam proficiſcitur, vt à Pontifice reſtituatur ad communionem contra iudicium Synodi Carthaginienſis, eiúſque iudicio XXXVI.

ſubijcit omnia ſcripta ſua. Agentibus Africanis cũ Pelagio damnatur à Zoſimo, & exinde per vniuerſum Orbem ambo damnati cenſentur. Patres Africani ſequentes iudicium Zoſimi in Synodo plenaria varios canones formant, eóſque eiuſdem Pontificis iudicio, & arbitrio ſubijciunt, à quo confirmantur. Eſt igitur cauſa hæc, quaſi ſpeculum quoddam, in quo intuearis, quàm præclarè Eccleſia Africana ſentiret de Poteſtate Pontificis in ſua iudicia vſque ad annum 418. quo iam mediante ad exitum perducta fuit. Et vnde conſequenter colligas, an Zoſimus anno illo cauſam vllam habere potuerit mittendi in Africam Canonem Sardicenſem pro Nicæno, vt eam ſibi ſubiectam eſſe probaret. Figmentum, quod tantò improbabilius eſſe cognoſces, quantò euidentius exemplis aliis infra

demonſtrabo ; Africam annis illis paſſim, & de plano miſſitaſſe appellationes ſuas ad Apoſtolicam Sedem. Quia tamen nunc id non quęrimus, at illud vnum: An in Concilio Mileuitano Canones contra Pelagium editi fuerint; vt inde conſtet, inſcióne, an volente, & iubenbe Romano Pontifice Canon de Appellationibus ad Tranſmarina decretus ſit. Ideo hoc vnum licet probatum ſatis teſtimonijs alijs adhuc eſt illuſtrandum, vt quoad fieri poteſt, inueteratus error de Authore horum Canonum ab omnium animis penitus euellatur.

Proſper in reſponſione ad capitula Gallorum, c. 8. de ijs Canonibus loquens: *Cum ducentis quatuordecim ſacerdotibus*, inquit, *quorum Conſtitutionem contra inimicos gratiæ Dei totus mundus amplexus eſt, veraci profeſſione, quemadmodum eorum habet*

ſermo, dicamus. Gratiam Dei,&c. Et contra Collatorem: *Errauerunt 214. Sacerdotes, qui in epiſtola, quam ſuis Conſtitutionibus prætulerunt, ita Apoſtolicæ Sedis B. Antiſtitem Zoſimum ſunt alloquuti: Conſtituimus, &c.* Si Canones contra Pelagium, quos Conſtitutiones appellat, decreti ſunt tempore Zoſimi, & à 214. Epiſcopis, certè in ſecundo Mileuitano decreti non fuêre. Mileuitanum ſcilicet ſecundum habitum eſt ſub Innocentio, non ſub Zoſimo; Eíque interfuerunt Epiſcopi non 214. ſed ſexaginta tantùm, vt ipſi in epiſtola ſua ad Innocentium, editis ſingulorum nominibus, profitentur.

XXXVII. Rurſum Carmine de Ingratis idem Author de his Canonibus loquens, qui, vt ante dixerat, Romæ probati erant, ſubijcit,

Condita ſunt, & ſcripta manent, quæ de

Cataractis
Æterni fontis fluxêre, vndante meatu,
Et tercentenis Procerum sunt edita linguis.

Ducentos, & quatuordecim Patres per synecdochen tercentenos dicere potuit; at sexaginta, nequaquam.

Si hæresis Pelagiana constitutis Canonibus, prius Mileui, quàm Romæ damnata fuisset, falsò de illa Prosper eodem libro dixisset: XXXIIX.

---Pestem subeuntem prima recidit
Sedes Roma Petri, quæ Pastoralis honoris
Facta Caput Mundo, quicquid non possidet armis,
Relligione tenet.

Cælestinus primus R. P. Epistola ad Episcopos Galliarum scribens contra Pelagianos cap. 10. inquit. *Illud etiam quod intra Carthaginiensis Synodi decreta constitutum est, quasi pro-* XXXIX.

prium Apostolicæ Sedis amplectimur, quod scilicet tertio capitulo definitum est. Vt quicumque dixerit, gratiam Dei, qua iustificamur, &c. refértque ad verbum can. 3. Collectionis Mileuitanæ, & subdit: *& iterum 4. capitulo, vt si quis dixerit, gratiam Dei per Iesum Christum propter hoc tantum nos adiuuare*; & refert quartum canonem illius Collectionis, & tandem quinctum, sempérque Carthaginiensis nomine, nunquam Mileuitani. Quùm verò Cælestinus Pontificatum inierit anno Christi 423. verisimile non est, quòd ignorauerit, verum Authorem Canonum, quos citabat, siue constituti fuissent sub Zosimo, siue sub Innocentio. Maxime quod habebat gesta vtriusque Pontificis, & vtriusque Concilij in hac causa, eáque in hac eadem Epistola ex eorum authenticis proprijs illorum verbis referebat.

Concludamus hunc locum omnium antiquorum Codicum testimonio. In epitome Canonum Ecclesiæ Africanæ, quam Hadrianus primus dedit Carolo Magno, octo Canones contra Pelagium habentur hac nota. *Octo capita, quæ sequuntur in Carthaginiensi Concilio sub Anathemate statuta sunt.* In corpore Canonum Ecclesiæ Africanæ, quod lectum est Carthagine in Concilio Africæ plenario post Consulatum Honorij XII. & Theodosij VIII. habentur ad verbum in Concilio Carthaginiensi anni præcedentis, non in aliquo Mileuitano. Ibi tamen referuntur cum decretis suis omnia Concilia, quæ in Africa habita fuerant tempore Aurelij Episcopi Carthaginiensis. In Collectione vulgata totidem verbis leguntur in Concilio Africæ plenario Honorio XII. & Theodosio VIII. Coss. Photius XL.

in Bibliotheca, hanc Synodum Carthaginiensem legisse, se dicit, cum his Canonibus contra Pelagium & Cælestium. Binius tomo secundo Conciliorum, asserit illos ad idem Cōcilium referri in vetusto quodam Codice Monasterij S.Bauonis in Gādauo, & in Codice impresso Moguntiæ anno 1525. iuxta exemplar vetustissimum Monasterij Vintoniensis. Si quis ergo, his consideratis, propter vnam illam Collectionem Canones contra Pelagium Mileuitanos, & non Carthaginienses appellare pergat, hunc ego dixerim humanam fidem pensi non habere. Hæc de octo Canonibus in Pelagium satis. Iam etiam de Canone Appellationum ad Transmarina dicendum aliquid est.

XLI. Quùm Canon ille, quòd Mileui decretus sit, aliunde fidem non habeat, quàm ab ista malè concinnata

Collectione, neminem fore arbitror, qui cognita huius vanitate, eum post hac Mileuitani nomine appellare non erubescat. Neque hoc nomine eum edidisset vnquam author illius Collectionis, si considerasset, quòd Concilium Mileuitanum Primum fuit quidem plenarium Africæ; at in eo talis Canon editus non fuit, vt ex Codice Canonum Africanorum videre est. In secundo verò constitui non potuit; quia fuit Prouinciale; & res quæ ad totam Africam attinebat, tractari non poterant in Concilijs Prouincialibus, sed in plenarijs tantùm. Qua, vel lege, vel consuetudine Patres Africani in quodam Concilio Hipponensi, excitati sunt ad constituendum, vt propter publicas causas quotannis celebraretur Concilium Africæ plenarium nunc in vna Prouincia, nunc in alia: Et quo

Canone Vincentio, & Flauita Consulibus Carthagine, in Concilio plenario Patrum Africanorum Numidiæ Concilium plenarium, sibi poposcerunt, sed non impetrarunt, vt constat ex eius Concilij Canone 19. Immo in altero Concilio Carthaginiensi Honorio VII. & Theodosio II. Consulibus, illum Canonem abrogare opus fuit, vt docet hic Canon, qui in corpore Africanorum est 95. *Quoniam Constitutum fuerat in Concilio Hipponensi, vt singulis annis traheretur Concilium Africæ plenarium, non tantùm hîc apud Carthaginem, verùm etiam per diuersas prouincias suo ordine, & hoc reseruatum est, vt indiceremus aliquando in Numidia, aliquando in Bizacio. At quoniam hoc laboriosum omnibus fratribus visum est, placuit, vt non sit vltra fatigandis fratribus anniuersaria necessitas, sed quoties exegerit causa communis, id est, totius Africæ,*

vndecumque ad hanc Sedem datæ litteræ fuerint, congregandam esse Synodum in ea Prouincia, vbi opportunitas persuaserit. Causæ autem, quæ communes non sunt, in suis Prouincijs iudicentur. Stante hoc Canone, quis appellationes ex Africa ad Transmarina in secundo Mileuitano prohibitas dicere ausit? Si verò in hoc Concilio Canon de Appellationibus ad Transmarina sanciri non potuit, quia hæc erat causa communis, & Concilium erat Prouinciale; quanto minus in eo decerni potuerunt Canones contra Pelagium de fide, qua causa nulla communior? Si ergo in nullo Concilio Mileuitano constitutus fuit hic Canon, reliquum est, vt Carthagine decretus sit, vel Consulibus Honorio XII. & Theodosio VIII. vel anno sequenti, vel demum vtroque anno; ad vtriusque enim anni Concilia refertur in Codice Cano-

num Ecclesiæ Africanæ. Qua mente, quo iure, qua causa, cuius impulsu, iam dicere aggredior.

Canonem de Appellationibus Ecclesiæ Africanæ ad Transmarina, scientibus, & iubentibus Romanis Pontificibus editum fuisse. Ex quo, cum cæteris, qui obijciuntur, probatur, quòd Ecclesia Africana tunc agnoscebat, & profitebatur subiectam esse se Romanæ Sedi.

CAP. III.

I. CONSVLIBVS Honorio XII. & Theodosio VIII. secundum Concilium Africæ plenarium contra Pelagianos Carthagine celebratum fuisse, satis ostensum est capite præcedenti. Plenarium aliud celebratum fuisse mense Maio insequentis anni controuersiæ de Appellationibus Ecclesiæ Africanæ ad Romanam Sedem fama

fama celebre, iam inter omnes constare videtur. Cui nescio qua ratione à Collectoribus antiquis Carthaginiensis sexti nomen impositum est. Huic interfuerunt Legati tres Apostolicæ Sedis, Faustinus Episcopus Potentinus, Philippus, & Asellus E. R. Presbyteri, vt acta testantur. In vtroque Concilio Canones decreti fuerunt, in priori XIX. in posteriori tres, & triginta, & in vtroque Canon de Appellationibus ad Transmarina, qui in priori est decimus septimus, in posteriori duodetricesimus. Prioris Concilij Canones Romam ab Africanis ad Zosimum missos, vt probarentur, & probatos fuisse, latè monstratum est capite præcedenti: Canones verò Concilij posterioris desiderantur quidem in vulgata; eos tamen habebant Collectiones antiquæ, vt videre est in epitome Canonum Afri-

canorũ, quę ante octingentos annos ab Hadriano primo data dicitur Carolo Magno, & sunt etiam in eo exemplari, quod ex antiquis manuscriptis publicauit Christophorus Iustellus anno 1615. typis Parisiensibus. In quo tamen nonnulla desunt, quæ habebat exemplar Hadriani, & ea omnia consideratione digna, quùm ex illis euidentissimè constet, Canones istos, volente, & iubente Pontifice constitutos fuisse. Primùm post triginta tres Canones in eo Concilio decretos, sequuntur subscriptiones, & approbationes Patrũ, quas non habet Iustellus; sunt tamen etiam in duobus manuscriptis Vaticanis, in quibus ego eas legi his verbis conceptas: *Aurelius Episcopus huic schedæ à nobis relectæ subscripsi. Faustinus Episcopus Ecclesiæ Potentinæ Prouinciæ Italiæ Piceni Legatus Ecclesiæ Romanæ huic schedæ subscripsi. Philip-*

pus, & Asellus Presbyteri Romanæ Ecclesiæ Legati, his gestis subscripsimus per nos relictis & directis. Augustinus Episcopus Hippone Regij Legatus Concilij Numidiæ huic chartulæ pro me, & eodem Concilio subscripsi, & reliqui Episcopi CCXIII. diuersarum Prouinciarum subscripserunt, qui in Carthaginensi Concilio conuenerunt.

Ex verbis *Schedæ, & chartulæ*, quibus Patres vtuntur, colligere licet, peculiari subscriptione, & approbatione confirmatos fuisse Canones istos seorsim ab alijs, qui in alijs Concilijs constituti in eodem Concilio lecti fuere. Ad calcem enim Codicis Canonum Ecclesiæ Africanæ, qui ibi lectus est, alijs subscribunt verbis, vt, *Aurelius Episcopus his gestis statutorum apud nos habitis subscripsi.* Reliqui Patres etiam, *gestis*, dicunt, non *Schedæ*, vel *chartulæ*.

Maximè verò consideratione di- II.

gna ſunt, verba Preſbyterorum Legatorum, qui dicunt: *His geſtis ſubſcripſimus, per nos relictis, & directis.* Ex eis enim, niſi proteruus eſſe velis, fateare, neceſſe eſt, Schedam, cum his Canonibus Româ à Pontifice per Legatos Carthaginem miſſam, ibíque ab eis manu Patrum obſignatam, relictam fuiſſe.

III. Habet præterea exemplar Hadriani Præfationem hanc. *Poſt Conſulatum Honorij & Theodoſij Auguſtorum VIII. Kal. Iunias Carthagine in ſecretario Baſilicæ Fauſti, cùm Aurelius Papa, vna cum Legatis Romanæ Eccleſiæ, Fauſtino Epiſcopo Eccleſiæ Potentinæ Prouinciæ Piceni Italiæ, & Philippo, & Aſello Preſbyteris; nec non cùm Auguſtinus Hipponenſis Epiſcopus, & reliqui CCXVII. Epiſcopi conſediſſent, primùm recitato Commonitorio, quod Zoſimus Papa ad prædictos Legatos direxit, deinde etiam XX. Capitulis Ni-*

cæni Concilij recitatis, vt ſuperius deſcripta inueniuntur, Communi decreto ſtatuerunt Capita XXXVII. quæ ſubſequuntur. Quare neque à Patribus, Legatis reluctantibus, neque à Legatis, Patribus inuitis, ſed communi omnium decreto in hoc Concilio Canones iſti conſtituti fuère.

Anno ſuperiori vidimus (repetenda enim ſunt, quæ neceſſaria ſunt) Conſtitutiones, & decreta ducentorum quatuordecim Patrum (quibus inſeritur etiam Canon iſte) Carthagine Romam ad Zoſimum pro confirmatione miſſa fuiſſe, quam impetrarunt; Vidimus Pontificem Innocentium ab Africanis inuitatum, & penè compulſum, ad cognoſcendum de iudicio Synodi Palæſtinæ in cauſa Pelagij. Vidimus Patres Africanos mittere geſta Concilij Carthaginienſis Romam contra Cæleſtium, & ad ſydera tollere IV.

Zosimum, quòd eum condemnarit. Et quod caput est, in his omnibus vidimus inter vtramque Ecclesiam pacem tantam, concordiam tantam, vt vtriusque videretur cor vnum, anima vna. Ecquis, obsecro, sibi persuaderi patiatur, hoc rerum statu fuisse contentionem vllam de Iurisdictione Romanæ sedis in Africana iudicia? Presbyter fuit Pelagius, Presbyter Cælestius, vnus absolutus Diospoli, alter condemnatus Carthagine, & vterque in Synodo. Ad vtriusque tamen iudicium Africa compulit duos Romanos Pontifices miris laudibus vtrumque prosequuta: Et eo ipso in loco, eo ipso in consessu, quo & non factum fieri postulat, & factum commendat, eo ipso, inquam, id tanquam iniquè factum prohibuerit? Damnat quod petit? prohibet, quod commendat? iniquè fert, quod desiderat? Non

fert animus de ſapientiſſimis illis Patribus cogitare huiuſmodi abſurda, & indecora. Si Canon de Appellationibus ad Transmarina in Romanam Sedem conſtitutus fuiſſet; adeóne iurium ſuorum prodigus fuiſſet Zoſimus, vt eum in vno Concilio confirmaret, in altero Legatis tribus de induſtria Româ Carthaginem deſtinatis cum Scheda, & chartula, hoc vnum curaſſet, vt Africanorum Patrum authoritate ſanciretur? Sunt paradoxa, quæ nemo ſanus crediderit. Quando ergo fieri nequit, vt Canon contra Romanam Sedem dirigatur, quid ſibi velit, dicamus.

Antiqua conſuetudine receptum erat in Africa, vt Preſbyteri, & alij Clerici ordinum inferiorum non prouocarent ab Epiſcopis ſuis ad Apoſtolicam Sedem, ſed ad Concilia Prouinciarum ſuarum, quæ ob V.

huiusmodi causas bis celebrabantur quotannis. Quòd si & à Concilijs prouocandum putassent, tunc liberum erat eis adire Romanam Sedem, quòd ei subesset Africa, non tantùm iure supremi Primatus, sed etiam iure Patriarchali. At iudicia Synodorum Prouincialium nulla ratione eis declinare licebat. Episcopi verò, (quorum dignitas maior) arbitratu suo poterant, aut stare iudicio Conciliorum Africæ, aut illis præteritis immediatè causas suas deferre ad Apostolicam Sedem. Circa Annum Domini 306. Cæcilianus Presbyter Carthaginiensis, illa Sede vacante, ad Episcopatum electus, à Felice Episcopo Autũnitano consecratus fuerat. Cæterum factione Lucillæ fœminæ pecuniosissimæ, quæ ab illo, dum Diaconus esset, correpta, immortale odium in beatum virum conceperat, excitata est con-

trouersia de eius ordinatione, accusato Felice quòd traditor fuisset. Hac de causa conuocatum fuit Carthagine Concilium Episcoporum septuaginta, cui præsidebat Secũdus Tigisitanus Numidiæ Primas, Lucillæ addictissimus. Vocatus in iudicium Cæcilianus cum Felice, non comparuit; damnatus ideo fuit, & suffectus in eius locum Maiorinus, qui gratia Lucillæ cæteris antistabat. Et hinc originem habuit schisma Donatistarum. Sanctus Augustinus Epist.162. considerans factum Cæciliani, eum iure egisse, ait, iniuriâ Secundum, & causam reddit his verbis. *Secundus, si veræ pacis custos esse voluisset, cauere debuit, ne damnarentur absentes, qui iudicio eorum omnino interesse noluerunt. Neque enim de Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris ordinis Clericis, sed de Collegis agebatur, qui possunt aliorum Collegarum,*

& præsertim Apostolicarum Ecclesiarum iudicio causam suam integram reseruare. Vbi contra eos sententiæ dictæ in absentes nullo modo aliquid valerent, quando eorum iudicium non primo aditum postea deseruerunt, sed suspectum semper habitum nunquam adire voluerunt. Immo quasi de re absurda Donatistas redarguens; *An fortè*, inquit, *non debuit Romanæ Ecclesiæ Melciades Episcopus cum Collegis Transmarinis Episcopis, illud sibi vsurpare iudicium, quod ab Afris septuaginta, vbi Primas Tigisitanus præsedit, fuerat terminatum?*

VI. Et frequentissimas fuisse tempore suo prouocationes Episcoporum Africanorum ad Romanam Sedem, luculentissimè testatur idem Sanctus epist. 262. ad Bonifacij successorem Cælestinū R. P. cuius epistolæ argumentum hoc est. Antonius Episcopus Fusalensis in Syno-

do Prouinciali Numidiæ priuatus regimine, ſed non titulo Eccleſiæ ſuæ, Bonifacium R. P. appellauerat, acceptíſque commmendatitiis à Primate Numidiæ Romam profectus fuerat. Sed Bonifacio mortuo, antequàm cauſa finiretur, integra relicta eſt eius ſucceſſori Cæleſtino, cui hanc epiſtolam ſcribit Auguſtinus, quo iudicante Antonius damnatus fuerat. Et quia appellans dixerat: *Aut in mea Cathedra ſedere debui, aut Epiſcopus eſſe non debui*; ei reſpondens Auguſtinus, inquit: *Exiſtat exemplo, ipſa Sede Apoſtolica iudicante, vel aliorum iudicia firmante, quoſdam pro culpis quibuſdam, nec Epiſcopali ſpoliatos honore, nec relictos omnimodis impunitos: quæ vt à noſtris temporibus remotiſſima non requiram, recentia memorabo. Clamet Priſcus Prouinciæ Cæſarienſis Epiſcopus, aut ad Primatus locum ſicut cæteris & mihi*

patere debuit, aut Episcopatus mihi remanere non debuit. Clamet alius eiusdem Prouinciæ Victor Episcopus, cui relicto in eadem pœna, in qua Priscus fuit, nusquam nisi in Diœcesi eius ab alio communicabatur Episcopo; clamet, inquam, aut vbique communicare debui: aut etiam in meis locis communicare non debui. Clamet tertius eiusdem Prouinciæ Laurentius Episcopus, & prorsus huius vocibus clamet: aut in Cathedra, cui ordinatus sum, sedere debui, aut Episcopus esse non debui. Vides itaque ex Augustino, primùm frequentissimè tum temporis Episcoporum iudicia ex Africa deferri consueuisse ad Romanam Sedem. Si enim vnica Prouincia tot suggerebat exempla recentia, eáque vniformiter iudicata; quot suggessisse putas Africam totam, si superiora tempora repeterentur, & vniuscuiusque generis iudicia? Vides præterea Epi-

ſcopis Africanis liberum fuiſſe, vel omiſſis iudicijs Africæ Romanam Sedem adire, vel poſt iudicia Africæ ad eam prouocare. Et ideò in hac Epiſtola, inquit, *exiſtat exemplo ipſa Sede Apoſtolica iudicante, vel aliorum iudicia firmante.* Priuilegium, quo non fruebantur Preſbyteri, & cæteri ordines inferiores, quare in priori epiſtola dixerat. *Neque de Preſbyteris, aut Diaconis, aut de inferioris ordinis Clericis, ſed de Collegis agebatur, qui poſſunt aliorum Collegarum, & præſertim Apoſtolicarum Eccleſiarum iudicio cauſam ſuam integram reſeruare.*

VII. Hîc mirari neceſſe eſt, frontem Marci Antonij de Dominis, qui lib. 4. c.8. num. 35. dicere non erubuit, huiuſmodi iudicia deferri conſueuiſſe ex Africa Romam, non iure ordinario, ſed ex commiſſione, & delegatione. Quod (ne grauius quid

dicam) quàm alienum à veritate ſit, Auguſtinus iam docuit. Fateor equidem, ita factum fuiſſe à Melciade in cauſa Cæciliani, ſed aliud eſt, quod fecit, aliud quòd facere potuit, ſi voluiſſet. Repete verba Auguſtini. *An forte non debuit Romanæ Eccleſiæ Melciades Epiſcopus cum Collegis Tranſmarinis Epiſcopis illud ſibi vſurpare iudicium, quod ab Afris ſeptuaginta, vbi Primas Tigiſitanus præſedit, fuerat terminatum? quid quòd nec vſurpauit? Rogatus quippe Imperator. iudices miſit Epiſcopos, qui cum eo ſederent, & de tota illa cauſa, quod iuſtum videretur, ſtatuerent.* Poterat igitur Melciades Auguſtino teſte, etiam citra conſenſum Conſtantini cauſam illam ſibi vindicare; quod tamen non fecit.

VIII. Hæc quùm ita ſint, dicamus, neceſſe eſt, fuiſſe in Africa ex ordinibus Preſbyterorum, & Clerico-

rum inferiorum homines, qui antiquo iure neglecto, aſpirarent ad priuilegia propria Epiſcoporum, & præteritis iudicijs Conciliorum Africæ immediatè ab Ordinarijs ſuis ad Pontificem prouocare cœpiſſent. Res, quæ, etſi iure communi nitebatur, quia ex Canone ſexto Nicæno Patriarchæ poteſtatem habebant eorum omnium, quæ Metropolitanis, & Synodis Prouincialibus delata fuerant, Romanis tamen Pontificibus tanquam antiquitatis Eccleſiaſticæ vindicibus, & cuſtodibus non placebat. Et ideò in duobus Concilijs iuxta antiquas, & proprias Africæ conſuetudines canonem iſtum ſanciri iuſſerunt. Non ergo hoc canone derogatum eſt Romanæ Sedi, non vllum ſibi apparatum antidotum ab Africanis contra Papatum, vt aduerſarij delirant.

Multò apertius hæreticorum vanitas appareret, si Canonem istum integrum haberemus, vt illum habebat in Codicibus suis Hadrianus Primus, in cuius epitome his verbis conceptus est; *Vt Clerici, qui ad Transmarina, non ad Primates suos prouocauerint, in communionem non recipiantur.* Et iterum: *Vt Clerici non ad Africana Concilia, sed ad Transmarina prouocantes ab Africanis in communionem non recipiantur, nisi necessitas* * . . *coëgerit.* Itaque Clericis Africanis vitio vertebatur, non quòd prouocarent ad Transmarina, sed quòd per saltum prouocarent, ad hæc omissis iudicijs Primatum & Conciliorum suorum contra antiquam consuetudinem illarum Ecclesiarum. Quare hoc Canone id vnum cauebatur, vt non quæuis causæ, sed solæ causæ minores non deferrentur immediatè

ad

ad Romanos Pontifices, ſed Metropolitani, & Synodi Prouinciales tanquam inferioris ſubſellij Iudices de illis primum cognoſcerent. At quòd cauſæ Epiſcoporum, & Synodorum iudicia immediatè Romam deferri non poſſent, nunquam cogitatum in Africa. Dum verò maiora permittunt, minora tantùm immediatè prohibent, non obſcurè docent, agnoſcere ſe ſupremum Principatum Romanæ Sedis; Quùm nulla bene conſtituta Reſpub. reperiatur, cuius ſupremus magiſtratus hoc iure non gaudeat.

Donemus tamen Aduerſarijs quicquid ex Canone iſto contendunt; dicamus, appellationes Preſbyterorum, & ordinum inferiorum ad Rom. Sedem omnino ſublatas fuiſſe; concedamus, Metropolitanis & Synodis Africæ id iuris da- X.

tum in huiusmodi causis, vt ab eis, ad Romanum Pontificem omninò prouocari non posset, an ideò eximetur Africa à Potestate Romana? nihil minùs, si non etiam Episcoporum iudicia Romanæ Sedi interdicta probentur; nisi quis adeò desipiat, vt & Præfectos Prætorio Romanis Principibus subiectos non fuisse contendat, quia *eorum authoritas in tantum meruit augeri, vt appellari à Præfectis Prætorio omnino non posset*, l. 1. ff. de off. Præf. Præt. Hæc de primo Canone satis: iam de secundo.

Quicumque, inquit, *non communicans in Africa, in Transmarinis ad communicandum obrepserit, iacturam Clericatus excipiat.*

XI. Marcus Antonius de Dominis, qui hunc canonem causam fuisse dicit magnarum simultatum inter Ecclesiam Romanam, & Africa-

nam, quod à ceruicibus Africæ excuteret iugum Romanæ Potestatis, sola confessione ignorantiæ eluere potest notam turpiorem. *Obrepere* idem significat, quod fallaciter, & dolosè facere, vel impetrare aliquid. Cicero in Pisonem: *Obrepsisti ad honores errore hominum, commendatione fumosarum imaginum, quarum simile habes nihil præter colorem.* & pro Plancio: *Quid si doceo, Gn. Plancium, non obrepsisse ad honores, sed eò venisse cursu, qui semper patuerit omnibus hoc nostro equestri loco?* Sanctus Cyprianus ep. 68. *Romam pergens Basilides,* inquit, *Stephanum Collegam nostrum longè positum, & gestæ rei, & tacitæ veritatis ignarum fefellit, vt exambiret restitui in Episcopatu, de quo iustè fuerat depositus. Hæc eò pertinent, vt Basilidis non tàm abolita sint, quàm cumulata delicta. Vt ad superiora eius peccata etiam fallaciæ, & circumuentionis cri-*

men accesserit; Non enim tam culpandus est ille, cui negligenter obreptum est, quàm hic accusandus, qui fraudulenter obrepsit. Et in epistola ad Pompeium, *Consuetudo, quæ apud quosdam obrepserat, impedire non debet, quominus veritas præualeat, & vincat. Nam consuetudo sine veritate vetustas erroris est.* Itaque ex Cypriano consuetudo obrepserat, quia sine veritate præualuerat. Eodem sensu etiam apud Iurisconsultos hoc verbum frequenter reperias. Vlpianus de Car. edict. *Sed si quum esset pubes, quasi impubes obrepsit, dicendum est, nihil eum egisse.* Gloss. in l. 56. de administrat. & in l. 1. de reb. eo. qui sub tut. *Obreptum*, inquit, *id est, per mendacium impetratum.* Si ergo obrepere, idem est, quod dolosè, fallaciter, & per mendacium aliquid impetrare, huius Canonis sensus erit: Si quis excommunicatus in Africa,

mendacijs & dolis impetrauerit communionem à Romana Sede, clericatu priuetur. Hoccine verò eſt excutere iugum Romanæ Poteſtatis? hoc interdicere appellationes ad Romanam Sedem? hoc abrogare ſumma iudicia Pontifici Romano?

O miſeras hominum mentes, ô pectora cæca.

Cautum lege ſit, quod ſi quis à Principe ius Ciuitatis per dolum impetrauerit, libertatem amittat: ſi à Prętore Vrbano decretum de alienatione hæreditatis pupilli per fraudem obtinuerit, mulcta decem librarum argenti puniatur: an ideò homo erit, qui colligat, vel Principem ius Ciuitatis, vel Prætorem Vrbanum decretum de hæreditate pupilli dare non poſſe? non opinor. Ita tamen contra Pontificem colligit Ariſtarchus ille, qui nuper

in Ecclesiam vniuersam censorio supercilio animaduertit. Et qui tantum scire se putat, non videt, miser, nescire se, quod dum punitur qui obrepit, hic sine fraude, & dolo ab eo, cui obripitur, rem impetrare iubetur?

XII. Tertius Canon. *Vt primæ Sedis Episcopus non appelletur, aut Princeps Sacerdotum, aut Summus Sacerdos, aut aliquid eiusmodi, sed tantùm Primæ Sedis Episcopus.* Romanã Sedem omnino non attingit. Græci speciosorum titulorum semper amãtes quum antiquam simplicitatem amplius ferre non possent, Metropolitanos suos Archiepiscopos, & Exarchos iam appellare cœperant; quos titulos non multo post ipsis quoque Canonibus inseruerunt. Hæc nouitas ab antiqua Ecclesiæ humilitate, & modestiâ aliena Patribus Africanis displicebat. Quare veriti, ne

in Ecclesiam quoque Africanam irreperet, hoc Canone obuiam illi iuerunt, iubentes vt Primæ Sedis Episcopus, hoc est Metropolitanus, huiusmodi titulis abstineret, contentus vno titulo Episcopi Primæ Sedis. Et quidem, quod omnes Metropolitani in Africa dicerentur Episcopi Primæ Sedis, docent multa, & clara illorum temporum testimonia. Concilium Carthaginiense Arcadio V. & Honorio V. Coss. *Placuit omnibus Episcopis, qui in hoc Concilio subscripserunt, vt Matricula, & Archiuus Numidiæ, & apud Primam Sedem sit, & in Metropoli, id est Constantina.* Post Consulatum Honorij XII. & Theodosij VIII. Valentinus Metropolitanus Numidiæ subscribit. *Valentinus Primæ Sedis Episcopus Prouinciæ Numidiæ.* In eodem Concilio Metropolitanus Bizacij subscribit. *Donatia-*

nus Teleptensis Primæ Sedis subscripsi. Ibidem can. 18. *Confirmandum est in hac sancta Synodo, vt secundum Nicæna statuta propter causas Ecclesiasticas, quæ ad perniciem Sedium sæpe inueterascunt, singulis quibusque annis Concilium conuocetur, ad quod omnes Prouinciæ, quæ Primas Sedes habent, de Concilijs suis binos, aut quantos delegerint Legatos mittant, & congregato conuentu plena possit esse authoritas.* & Can. 23. Concilij Carthaginiensis Basso, & Philippo Coss. *vt Episcopi trans mare non proficiscantur, nisi consulto Primæ Sedis Episcopo suo cuiusque Prouinciæ.*

Immò Africani modestia titulorum adeò oblectabantur, vt Metropolitanos suos frequenter solo *Episcopi senis* nomine indigitarent. Siluanus Numidiæ Primas ad Innocentium Primum ex Concilio Mileuitano *Siluanus senex*, & Innocentius

ad eum, *Siluano seni*. Idem apud Augustinum ep. 151. *Siluanus senex*. sic etiam eius præcessor Xantippus can. 67. C. Africani, *Xantippus senex* pluries nominatur. In Concilio Carthaginiensi Honorio XII. & Theodosio VIII. Consulibus eliguntur de singulis Prouincijs terni iudices, qui, *cum sancto sene Aurelio uniuersa cognoscant*: ibique Primas Bizacenus vocatur, *sanctus senex Donatianus Primas.*

Etsi verò titulus iste antiquæ simplicitatis, & humilitatis erat testimonium, non tamen erat alienus à veritate. Ius enim Metropoliticum, siue Primatiale in Africa, excepta Prouincia Carthaginiensi, nulli alligatum Ecclesiæ, nullius determinatæ Sedis proprium erat, sed solutum, & vagum; quippe quod Primate vno mortuo, antiquiori cuiusque Prouinciæ Episcopo semper

conferretur. Obſeruauit hoc Leo nonus ep. 4. *Sed & de Africæ Primatibus*, inquit, *aliter intelligendum eſt, quia in ſingulis eius Prouincijs antiquitus Primates inſtituebantur non ſecundum potentiam alicuius Ciuitatis, ſed ſecundum tempus ſuæ ordinationis, quibus tamen omnibus præerat vnus ſcilicet Archiepiſcopus Carthaginenſis.* Neque deſunt exempla. Quo tempore Donatiſtarum ſchiſma cœpit in Africa, Secundus Epiſcopus Tigiſitanus erat Primas Numidiæ ex Auguſt. lib. 3. con. Creſcon. c. 26. ex epiſt. 162. & Breuit. collat. 3. diei, cap. 5. Quando Auguſtinus Epiſcopus ordinatus fuit, Primas eius Prouinciæ erat Megalius Epiſcopus Calamenſis, ex Poſſid. in vita Auguſtini. c. 8. Arcadio, & Honorio V. Conſulibus Xantippus Epiſcopus Conſtantinienſis eum locum tenebat illi adiudicatum in Concilio Mileuitano in

Controuersia cum Victorino altero eius Prouinciæ Episcopo, de qua latè August. ep. 217. In eóque Concilio ad tollendas in posterum huiusmodi contentiones, decretum, *Vt quicũque deinceps ab Episcopis ordinentur per Prouincias Africanas, litteras accipiãt ab ordinatoribus suis manu eorũ conscriptas, continentes Consulem & diem, vt nulla alteratio de posterioribus, vel anterioribus oriatur.* Xantippo tandem post Siluanum successit Valentinus, vt constat ex Conc. Carthag. P. C. Honorij XII. & Theodosij VIII. in Præfat. in subscript. & cap. 10. qui alterius Ecclesiæ erat Episcopus, vt colligitur ex Conc. Mileuit. Arcadio, & Honorio V. Coss. C. Afric. c. 8. Sanctus August. ep. 262. ex hoc iure inducit Crispum quemdam Cæsariensis Prouinciæ Episcopum dicentem, *Aut ad Primatem locus, sicut cæteris, mihi patere debuit, aut Epi-*

ſcopatus mihi remanere non debuit. Et Epigonius Epiſcopus, C. Afric. c. 54. mandatum Primatis Prouinciæ ſuæ ſic refert. *Ætate Pater; & ipſa promotione antiquiſſimus, vir laudabilis, frater, & collega noſter Victor, vult hanc petitionem generalem omnibus effici.*

XIII. Vtcumque verò Patres Africani titulos illos interdixiſſent ſuis, non tamen ideò cum eis prohibuerunt, vel rem vel nomen Primatus, vt dicunt hæretici; Non titulum, quia Canone 73. Cod. Africani, *Scribendum*, inquiunt, *ad ſingularum quarumque Prouinciarum Primates, vt quando apud ſe Concilium congregant, iſtam diem non impediant.* & can. 77. *De Creſconio Villa-Regienſi hoc omnibus viſum eſt, vt hinc quoque Primati Numidiæ intimetur.* In Concilio Carthaginienſi Honorio VII. & Theodoſio II. Coſſ. Cod. Afric. c. 106. *Formatæ*

autem, quæ à Primatibus, vel à quibuscumque Episcopis Clericis proprijs dantur, habeant diem Paschæ. Honorio XII. & Theodosio VIII. Coss. C. Afric. c. 121. *Si Episcopi, inter quos causa versatur, diuersarum sunt Prouinciarum, ille Primas det Judices, in cuius Prouincia est locus, de quo contenditur.* Eo ipso Canone, qui obijcitur, Metropolitano Primatis nomen tribuitur. *Quod si & ab eis prouocandum putauerint, non prouocent nisi ad Africana Concilia, aut ad Primates Prouinciarum suarum.* Vnico testimonio omnes Metropolitanos Africæ concludo. Canone XVII. Concilij Carthaginiensis P. C. Honorij XII. & Theodosij VIII. *Placuit, vt Mauritania Sitifensis (vt postulauit Primatem Numidiæ, ex cuius cætu separatur) suum habeat Primatem, quem consentientibus omnibus Primatibus Prouinciarum Africanarum, vel omnibus*

Episcopis propter longinquitatem habere permissa est. Vides hic non tantum titulum Primatis communem omnibus Metropolitanis Africæ, sed præterea duo: Vnum, quòd Prouinciæ Ecclesiasticæ ab initio erant diuersæ à Prouincijs Ciuilibus, quùm Mauritania Sitifensis Metropoli Numidiæ ab initio subiecta fuisset. Alterum, quòd, quando ei Metropolitanus concessus fuit, non ideo concessus, vt Resp. Ecclesiastica sequeretur Ciuilem, sed tantùm propter longinquitatem. Hæc duo, si cohæreant cum eorum doctrinis, qui Ecclesiam, vel vmbram, vel imaginem fuisse volunt Reip. Ciuilis, iudicet Lector.

XIV. Potestatem, & Iurisdictionem Primatus in Metropolitanis Africæ non displicuisse Patribus illis, nobis etiam inuitis concedent hæretici, qui vnam huius controuersiæ cau-

ſam fuiſſe dicunt, Poteſtatem Metropolitanorum ſartam tectam tueri ab occupatione Pontificis Romani illam inuadentis. Si ergo Canon ad Romanum Pontificem non ſpectat; Si Primatus, neque quoad rem, neque quoad titulum in eo prohibetur, nonne ſumma, vel inſcitia, vel nequitia, eſt, eum contra Pontificem perpetuò inculcare, & vaniſſimis iſtis nugis tot annis & manus Catholicorum, & mentes fatigare?

XV. Sed liberalius agamus cum Aduerſarijs. Demus Canonem hunc de Rom. Pont. conſtitutum fuiſſe, eóque caueri, ne Epiſcopus Romanus vocetur, aut Princeps Sacerdotum, aut Summus ſacerdos, ſed tantùm Primæ Sedis Epiſcopus; errarent adhuc miſeri, ſi clauam ſuam Herculi noſtro ſic ereptam putarent. Hierarchia Eccleſiaſtica, ab

initio ita diſpoſita fuit, vt quùm varias complecteretur dignitates, & has illis ſubiectas, non honore tantùm; ſed Iuriſdictiône, & poteſtate, ſuperior tamen ab inferiori ſolo Primatu differre diceretur. Nihil certius, quàm Presbyteros in Epiſcoporum poteſtate ſemper fuiſſe; *Niſi enim*, vt dicebat Hieronymus, *illis exors, quædam, & ab omnibus eminens detur poteſtas, tot in Eccleſiis efficientur ſchiſmata, quot ſacerdotes.* Plerique tamen Sanctorum Patrum Epiſcopum à Presbytero hoc vno diſtinguebant, quòd eſſet Primus Sacerdos. Ita Hieronymus. ep. 83. & 85. & in ep. ad Tit. c. 3. Ambroſ. in ep. ad Epheſ. c. 4. & in 1. ad Timoth. c. 3. Auguſt. apud Hieronym. ep. 97. Author quæſt. no. & vet. teſt. q. 100. Chryſoſt. hom. 15. in ep. ad Timoth. Iren. lib. 3. c. 3. lib. 4. c. 45. Hinc in Concilio Carthaginienſi Honorio

Aduerſ. Lucifer.

IV.

IV. & Eutichiano Consulibus, c.34. decretum, *vt Episcopus in quolibet loco sedens stare presbyterum non patiatur.* & c. 35. *vt Episcopus in Ecclesia & in consessu Presbyterorum sublimior sedeat; Intra domum verò Presbyterorum Collegam se esse cognoscat.*

Episcopos Potestati Metropolitanorum subiectos esse, non est, qui dubitet: Metropolitanos tamen Suffraganeorum, & Collegas, & Confratres, & Comministros vocatos fuisse ab Antiquis, passim, & verè prædicant hæretici; eóque tantùm ab illis distinctos fuisse, quòd essent Episcopi Primæ Sedis, adducta testimonia perspicuè docent. XVI.

De Primatibus, quis id negaret, quod vel solum eorum nomen ostendit? & tandem, vt nullum Ecclesiasticarum Dignitatum gradum prætereamus, etiam Iura Patriarchalia, nomine Primatus apud veteres XVII.

designari solebant; Secundus Canon secundæ Synodi Generalis: *Orientis Episcopi Orientem gubernent, seruatis priuilegijs Primatus Ecclesiæ Antiochenæ, quæ in regulis Nicænæ Synodi continentur.* Et Patres Chalcedonenses euehere cupientes Sedem Constantinopolitanam ad Patriarchatum dixerunt, *Sanctissimum Archiepiscopum Regiæ Constantinopolis nouæ Romæ, eisdem Primatibus honoris, & ipsum dignum esse.*

Act. 16.

XVIII. Patriarchatus, siue Sedes per antonomasiam (sic enim interdum ab antiquis dictæ fuère) ab initio fuerunt tres, Romana, Alexandrina, & Antiochena; Primáque inter omnes fuit semper Romana. Eam ideo nomine Primæ Sedis in hoc Canone venire volunt hæretici. Sit ita, & dicant aduersarij, quæso, si Episcopo, quia est primus Presbyter, omnes alij Presbyteri subiecti sunt; si

Metropolitano Episcopi reliqui, quia est primæ Sedis Episcopus, in Prouincia; si Primati Metropolitæ omnes, & Episcopi, quia est Primus Episcopus in gente; si Patriarchæ Primates, Archiepiscopi, Episcopi, Presbyteri omnes, quia Primatum habet in Diœcesi; cur non subijcientur Episcopo Romano, & reliqui Patriarchæ, & omnis Ecclesia, si ipse simpliciter & absolutè primus est omnium? Quô-se vertent hæretici? Negabunt Primatum Ecclesiasticum Primo in cæteros ius conferre? Vniuersam Ecclesiasticam Hierarchiam euertant, necesse est, adimantque Episcopis Presbyteros, Metropolitanis Episcopos, istos Primatibus, & Patriarchis, Primates, quùm apud veteres omnis superior à subditis distingueretur solo Primatu. Fatebuntur? fateantur igitur etiam quod consequens est, Ecclesiam sci-

licet Vniuersam subiectam esse Romanæ Potestati, quia ipsis quoque autoribus, Romana Sedes omnium aliarum est prima. Si verò ita est, sequitur, quòd si Africani iusserunt, Episcopum Ecclesiæ Romanæ vocari Episcopum Primæ Sedis, eo ipso decreuerint, illi cæteras omnes Sedes subiectas esse, & maximè suas, de quibus statuerant anno superiori C. Afric. c. 122. *A iudicibus, quos communis consensus elegerit, non liceat prouocare; & quisquis prouocatus repertus fuerit, per contumaciam nolle obtemperare iudicibus, quùm hoc Primæ Sedis Episcopo fuerit probatum, det litteras, vt nullus ei communicet Episcopus, donec obtemperet.* Ergo vel obiectus Canon ad Papam non spectat, vel si spectat, Africam ei pleno iure subiectam fuisse, probat.

XIX. Ex his, quæ dicta sunt, de iure Primi cuiusque in vnoquoque ordi-

ne Hierarchico, demonſtrari facilè poteſt à poſteriori, qualiſnam fuerit Primus Sancti Petri inter Apoſtolos. Si quidem in confeſſo eſt apud omnes, quòd forma Hierarchiæ Eccleſiaſticæ ab Apoſtolatu deſumpta eſt, & quòd in locum Apoſtolorum ſuccedunt Epiſcopi. Poſſet conſequenter etiam explicari, quid ſibi vellent nonnulli Patres, ſi quando dixerunt, *Cæteros Apoſtolos idem fuiſſe, quod erat Petrus, pari conſortio præditos, & honoris & poteſtatis.* Petrúmque eò tantùm cæteris prælatum, quòd eſſet Primus, ſiue quòd Primatum haberet inter eos, tanquam inter Confratres, & collegas, vt dicunt etiam de Epiſcopis inter Presbyteros, & de Metropolitanis inter Epiſcopos. Sed de his alibi, loco, & tempore ſuo.

Detegitur impostura Actorum, quæ tribuuntur Concilio Carthaginensi, & Epistolarum, quæ vulgatæ sunt nomine P P. Africanorum ad Bonifacium, & Cælestinum Romanos Pontifices.

Cap. IV.

ARONIVS ad annum Christi 419. de hac controuersia scribens, dicere coactus est, Acta illius synodi integra non extare, hoc argumento. Quod in Concilio inducüntur Legati cum Commonitorio Pontificis Zosimi à Patribus petentes, vt decernerent, quod Presbyteri, & cæteri inferiores Clerici damnati ab ordinarijs suis, prouocare possent ad Episcopos vicinos, antequam adirent Concilia Prouincialia, Patresque id facere detrectasse,

nisi sub condirione; tamen constat quod Mileui ante aliquot annos, & Carthagine anno superiori omnino ita fieri, ipsimet constituerant. Verba Actorum sunt hæc cap. 6. *Nouatus Legatus Mauritaniæ Sitifensis dixit. Nunc meminimus, in hoc præsenti Commonitorio lecto, etiam de Presbyteris, siue Diaconibus contineri, qualiter ab Episcopis suis, vel à finitimis audiri debeant, quod in Concilio Nicæno minimè legimus. Unde hoc ipsum iubeat Sanctitas Vestra nobis recitari. Aurelius Episcopus dixit. Recitetur ad locum etiam id, quod deposcitur. Daniel Notarius recitauit: De appellationibus autem Clericorum, id est, minoris loci, restat ipsius Synodi certa responsio. De qua re quid acturi sitis, credimus inserendum. Quod taliter dictum est ex Sardicensi Concilio. Osius Episcopus dixit; Quid me adhuc moueat, reticere non debeo. Si Episcopus fortè iracundus*

(quod esse non debet) citò, aut asperè commoueatur aduersus Presbyterum, aut Diaconum suum, & exterminare eum de Ecclesia voluerit, prouidendum est, ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideò habeat potestatem eiectus, vt finitimos interpellet Episcopos, vt causam suam audiant, & diligẽter tractent; quia non oportet negare audientiam roganti, & ille Episcopus, qui aut iustè, aut iniustè eum eiecit, patienter accipiat, vt negotium discutiatur, & aut probetur eius, aut emendetur sententia.

Cap. 7. Cumque recitaretur, Augustinus Episcopus Ecclesiæ Hipponæ Regiensis Legatus Prouinciæ Numidiæ dixit. Et hoc nos seruaturos profitemur, saluâ diligentiori inquisitione Concilij Nicæni. Aurelius Episcopus dixit. Si hoc etiam omnium vestrum charitati placet, responsione firmate. Vniuersum Concilium dixit, Omnia, quæ in Nicæno Concilio statuta sunt, nobis omnibus placent.

Conſtituerant anno ſuperiori, repetierant in hoc ipſo Concilio Canonem iſtum. *Placuit vt Preſbyteri, Diaconi, & cæteri inferiores Clerici, in cauſis, quas habuerint, ſi de iudicijs Epiſcoporum ſuorum queſti fuerint, vicini Epiſcopi eos audiant, & inter eos quidquid eſt finiant, adhibiti ab eis ex conſenſu Epiſcoporum ſuorum.* Aurelius Epiſcopus Carthaginienſis rogarat, placerétne Patribus, vt legerentur quæ in hoc Concilio, & alijs fuerant conſtituta? Leguntur tres & triginta Canones iſtius ipſius Concilij. Leguntur XIX. alij anni ſuperioris, & vtrobique hic Canon; & nihilominus Acta Patres inducunt, ita loquentes, ac ſi Canonem iſtum neque conſtituiſſent, neque conſtitui vellent, neque de eo vlla vnquam mentio facta fuiſſet. Mihi certè hoc argumentum magni ponderis eſt, & plus probat, quàm pu-

tauit Baronius; neque enim ſcio componere acta iſta, cum Canone, ſed, vt mea fert opinio, vel Canon acta, vel acta Canonem tollunt.

II. Accedunt alia falſitatis grauiſſima argumenta. Dicebamus inter hæreticorum obiectiones, ex actis, & Epiſtolis, de hac controuerſia iſthæc haberi. 1. Legatos à Zoſimo cum Canonibus Sardicenſibus nomine Nicænorum miſſos in Africam. 2. Errore à Patribus detecto, illos ſcripſiſſe ad Zoſimum, placere quidem ſibi, vt ex Africa Romana Sedes appellaretur, quovſque Authentica Canonum Nicænorum reperirentur: ea tamen ſe perquirere velle, quia in exemplaribus Nicænis, quæ erant in Africa, Canones illi deſiderabantur. 3. Anno ſequenti 8. Kal. Iunij causâ repetitâ, ex Originali Cæci-

liani Episcopi Carthaginiensis Zosimi Commonitorium, falsi conuictum fuisse, sed Legatis pro eo pugnantibus communi consensu decretam Legationem ad Ecclesias Alexandriæ, Antiochiæ, & Constantinopolis, quæsitum vera Exemplaria Nicæna. 4. Eáque directa ad Bonifacium Zosimi successorem hoc anno, qui fuit post Consulatum Honorij XII. & Theodosij VIII. 6. Kal. Decembris cum litteris Cyrilli Alexandrini, & Attici Episcopi Constantinopolitani, quæ ibi referuntur.

Verùm totam hanc narrationem commentitiam esse, & fabulosam multa conuincunt. Primùm in Codice Africano, qui lectus fuit in hoc postremo Concilio Carthaginiensi, relata fuêre omnia Concilia plenaria, quæ sub Aurelio Episcopo eius Vrbis habita fuerant à

Conſulatu Theodoſij III. & Abundantij, qui incidit in annum Chriſti 393. vſque ad diem 8. Kal. Iunij anni 419. In eo tamen non iſtius Concilij ſub Zoſimo celebrati, non legationis ab eo ad Africanos decretæ, non controuerſiæ de Appellationibus agitatæ, non litterarum, quæ inde ad Zoſimum ſcriptæ fuerint, apparet veſtigium vllum. Hæc tamen imprimis & ſcribenda, & legenda erant, ſi facta fuiſſent, maximè quùm minima quæque ſuo tempore, & loco ibi recenſita videantur. Deinde quùm Concilium ſecundum plenarium contra Pelagianos habitum fuerit anno 418. menſe Maio, & in eo actum non ſit de hac controuerſia, ſi eius gratia Zoſimus aliud plenarium anno illo celebrari voluit, ante Autumnum, id facere non potuit. Neque pòſt. Enimuerò Patres Africani de rebus à ſe Car-

thagine decretis ſcribere ad eum non potuiſſent, quia anno illo exeunte è viuis exceſſit, vt ex relatione Symmachi P. V. ad Imperatorem Honorium liquidò conſtat. ad ann. 418. Apud Baron.
Scripſiſſe tamen ad eum adhuc viuentem, teſtatur Epiſtola, quæ ad Bonifacium eius ſucceſſorem data aſſeritur, anno ſequenti. Tantùm verò abeſt, vt Autumno illo Zoſimus Tractorijs ſuis Patres Africanos ad Concilium plenarium Carthaginem conuocârit, vt eo ipſo tempore pleroſque illorum aliô abire compulerit, quemadmodum Auguſtinus fidem facit epiſt. 156. ad Optatum ſic ſcribens. *Quamuis Tuæ Sanctitatis nullas ad me ipſum datas acceperim litteras, tamen quia illæ, quas ad Mauritaniam Cæſarienſem miſiſti, me apud Cæſaream præſente venerunt, quô nos iniuncta nobis à Venerabili Papa Zoſimo Apoſtolicæ Sedis Epiſcopo*

Ecclesiastica necessitas traxerat. Et Possidius in eius vita cap. 14. *Postea in Cæsariensi Mauritaniæ Ciuitate constitutus Venerabilis memoriæ Augustinus, quô eum venire cum alijs Episcopis Sedis Apostolicæ litteræ compulerunt, ob terminandas videlicet alias Ecclesiæ necessitates. Hac ergò occasione prouenit, vt Emeritum eiusdem loci Donatistarum Episcopum, quem suæ sectæ præcipuum in illa Collatione habuerant defensorem, videret, vt cum eodem publicè in Ecclesia populo adstante diuersæ communionis, ex hoc ipso disputaret, & prouocaret gestis Ecclesiasticis.* Collationem hanc, quam cum Emerito habuit, incidisse in Septembrem eius anni, ipsa gesta docent, quæ publicis tabulis sic consignata fuêre. *Gloriosissimis Impp. Honorio XII. & Theodosio VIII. Consulibus 12. Kal. Octobris, Cæsareæ in Ecclesia Maiori, cum Deuterius Episcopus Metropolitanus Cæ-*

ſarienſis vnâ cum Alypio Tagaſtenſi, Auguſtino Hipponenſi, Poſſidio Calamenſi, &c. Quomodo ergo Concilium plenarium Carthaginem autumno illo Zoſimus contraxit, ſi Epiſcopos Mauritanos, & Numidas menſibus illis Cæſariam Mauritaniæ ablegauit? Et inter cæteros Alypium, Auguſtinum & Poſſidium, quos sn cauſa Appellationum Legatos Prouinciæ Numidiæ Carthagine acta illa conſtituunt?

Grauius eſt, quòd tam Actorum, quàm Epiſtolarum doctrina pugnat cum doctrina Africæ Catholica, quæ tùm omnium Catholicorum ore contra Donatiſtas prædicabatur. Immò aufert Pontifici Romano eam poteſtatem, quam illo ipſo tempore Donatiſtæ ipſi, vt legitimam & Canonicam agnoſcebant, ſacrilegium arbitrantes eam vel facto, vel dicto violatum ire. III.

Epiſtolæ enim ad vtrumque Pontificem ſcriptæ,& acta illa ſumere videntur, eos aliam Poteſtatem non habere, niſi quæ illis in Concilio Nicæno conceſſa fuiſſet, maximè in Appellationibus Epiſcoporum. Quare Patres illi, eas tantùm ſe admiſſuros eſſe, dicunt, quouſque authentica Nicæna reperiantur, ad quorum amuſſim totam poteſtatem Papæ collimari volunt. *Quod donec fiat* (id eſt exemplaria Nicæna ex Oriente veniant) *hæc quæ in Commonitorio ſupradicto nobis allegata ſunt, de Appellationibus Epiſcoporum ad Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem, & de Clericorum cauſis, apud ſuarum Prouinciarum Epiſcopos terminandis, nos vſque ad probationem ſeruaturos profitemur.* Catholici tamen non à Concilio Nicæno, ſed ante Concilium Nicænum Africam ſubiectam fuiſſe Romanæ Sedi, profitebantur, & Appellationes

pellationes Episcoporum ad Transmarina longè antiquiores decantabant. *An fortè non debuit*, dicebat Augustinus, *Romanæ Ecclesiæ Melciades Episcopus cum Collegis Transmarinis Episcopis, illud sibi vsurpare iudicium, quod ab Afris septuaginta, vbi Primas Tigisitanus præsedit, fuerat terminatum?* Adeò temerarium, & sacrilegum putauit Augustinus, negare Apostolicæ Sedi Ius cognoscendi de Iudicijs Ecclesiæ Africanæ etiam ante Concilium Nicænum, vt ne Donatistas quidem id ausuros, compertum haberet. Et ipse tunc, datis huiusmodi litteris, cum vniuersa Africa hoc crimine se obstrinxerit? Donatistæ autem veriti negare potestatem Pontificis Romani in Africana iudicia ad calumnias conuersi, aliquid aliud causari cœperunt, vt constat ex Collat. tertiæ diei contra Donatistas

cap. 5. *Tunc Donatistæ*, inquit Augustinus, *ipsum Melciadem cœperunt crimine traditionis arguere, & dicere, maiores suos propterea illius iudicium refugisse, quod traditor fuisset.* Si verò adeò planum fuisset, quod Africa tunc Iurisdictioni Papæ subiecta non esset, vt nunc dicunt hæretici, quis sibi persuadeat, Donatistas non potiùs hoc in puluere gradum fixuros, quàm in lubrico illo, vnde è vestigio turpiter deiecti fuêre? Collatio autem contra Donatistas habita fuit paulò ante annum 418. vt Augustinus ipse testatur 2. Retract. cap. 51. dum aliquanto post illam Cæsareæ cum Emerito decertasse se, dicit.

IV. Satis iam dispicis, Lector, quàm impudens mendacium sit, quod Africani iniquum putauerint, vt Episcoporum suorum iudicia non in prouincijs proprijs, sed Romæ

finirentur. Tibi tamen audiendus est iterum Augustinus, qui Epistolâ superiùs allegatâ, contra Secundum Tigisitanum Principem Donatistarum, sic differit. *Hæc res*, (nimirùm quòd Cęcilianus Episcopus Carthaginiensis arbitratu suo adire potuisset Romanam Sedem) *maximè sollicitare debuit Secundum, qui tunc erat Primas, si propterea Concilium regebat, ut paci consuleret; facilè enim fortassis rabida in absentem ora placata, vel frænata comprimeret, si diceret; Videtis, fratres, post tantam stragem persecutionis, misericordia Dei à Principibus Sæculi pacem esse concessam. Non debemus nos Christiani, & Episcopi unitatem disrumpere Christianam, quam iam Paganus non insequitur inimicus. Itaque aut omnes istas causas, quas clades turbulentissimi temporis inflixit Ecclesiæ, Deo iudici dimittamus, aut si aliqui in vobis sunt, qui certa istorum*

crimina ita nouerint, vt eá facilè valeant edocere, negantésque conuincere, & talibus communicare formident, pergant ad fratres, & Collegas nostros Transmarinarum Ecclesiarum Episcopos, & ibi priùs de istorum factis, & contumaciâ conquerantur; quòd ad iudicium Collegarum Afrorum malè sibi conscij venire noluerunt, vt inde illis denuncietur, vt veniant, ibique obiectis respondeant. Quòd si non fecerint, ibi etiam eorum prauitas & peruersitas innotescet, missáque tractatoria super eorum nomine per totum orbem Terrarum, quacumque iam Christi Ecclesia dilatata est, ab omnibus Ecclesijs eorum Communio praecidetur, ne aliquis error in Cathedra Ecclesiae Carthaginis oriatur. Tum demum securi Episcopū alium Plebi Carthaginis ordinabimus, cùm à tota Ecclesia isti fuerint separati. Et infrà. *Sed quia non erant, quae in Caecilianum, & Ordinatores eius Transmari-*

no iudicio probarentur, propterea nec priusquam sententiam in eum dicerent, differre voluerunt; Nec posteaquam dixerunt, perseueranter id agere, vt Ecclesiæ Transmarinæ in notitiam perferretur: quorum traditorum damnatorum in Africa Communionem vitare deberet. Quia si id facere tentauissent, adesset sibi Cæcilianus, & cæteri, & suam causam aduersus fallaces Criminatores apud Transmarinos Ecclesiasticos Iudices diligentissima discussione purgarent. Itaque Augustinus, & ore Augustini Africa tota vitio vertebat Secundo Episcopo Tigisitano, quòd adhortatus non fuisset Episcopos Synodi suæ, vt Romam Cæcilianum, & alios Catholicos accusatum irent. Quòd passus esset, eos excommunicatos declarari, antequam iudicio Ecclesiæ Transmarinæ à Corpore Ecclesiæ vniuersalis, abscinderentur. Exprobrat Donatistis, quòd in-

nocentiæ Catholicorum conſcij, auſi non fuerint adire Romanum Tribunal, vti debebant. Et erit qui credat, homines iſta dicentes, iſta ſcribentes detrectaſſe tunc ſubire, Romana iudicia? ad ſola decreta Nicæna, omnem Poteſtatem Pontificis Romani retuliſſe? Illi vitio vertiſſe, quod Excommunicatos in Africa Romæ ad Communionem reſtitueret? quod cauſas finiri non pateretur in prouincijs, in quibus ortæ eſſent? Non erat Africa tunc, & ſi fuiſſet Africa, non erat Auguſtinus tam verſatilis, & adeò vel prodigus verecundiæ, vel inops prudentiæ, vt eadem hinc arguere, inde laudare, hinc aſſerere, inde euertere poſſet, & fidem Chriſti antiqua Pœnorum fide tractare.

V. Audi quid ſcribat rurſum ad Cæleſtinum R. P. eo ipſo anno, quo

cum cæteris voluiſſe fingitur, vt iudicia ſua non Romæ amplius, ſed in Prouincijs proprijs finirentur. Epiſtola eſt 261. ſcripta occaſione Antonij Epiſcopi Fuſalenſis, de quo cap. 3. num. 6. dictum eſt. *Collabora,* inquit, *nobiſcum obſecro Pietate Venerabilis Domine Beatiſſime, & debita charitate venerande, Sancte Papa. Et iube, tibi, quæ directa ſunt, omnia recitari: Vide Epiſcopatum qualiter geſſerit, quemadmodum iudicio noſtro vſque adeò conſenſerit, Communione priuatus; niſi prius Fuſalenſibus omnia redderentur. Iam poſtea citra acta æſtimantibus rebus, ſolidos ſepoſuerit, vt ei Communio redderetur. Quàm verſuta ſuaſione Sanctum Senem Primatem noſtrum grauiſſimum Virum, vt ei cuncta crederet, quem velut inculpatum Venerando Papæ Bonifacio commendaret, induxerit; & cætera à me quid opus eſt recoli, cùm memoratus Venerabilis Senex ad Tuam*

Sanctimoniam retulerit vniuersa? In illis autem multiplicibus gestis, quibus de illo nostrum iudicium continetur, magis deberem vereri, ne tibi minus seuerè quàm oporteret, iudicasse videamur, nisi scirem, vos tàm propensos ad misericordiam, vt non solùm nobis, quia illi pepercimus, verùm etiam ipsi existimetis esse parcendum. Sed ille quod à nobis aut benignè, aut remissè factum est, in præscriptionem vertere, ac vsurpare conatur. Clamat, aut in mea Cathedra sedere debui, aut Episcopus esse non debui. Et infra. *Existat exemplo ipsa Sede Apostolica iudicante, vel aliorum iudicia firmante, quosdam pro culpis quibusdam, nec Episcopali spoliatos honore, nec relictos omnimodis impunitos, quæ vt à nostris temporibus remotissima non requiram, recentia memorabo. Clamet Priscus Prouinciæ Cæsariensis Episcopus; aut ad Primatum locus sicut cæteris, & mihi patere debuit, aut Episco-*

patus mihi remanere non debuit. Clamet alius eiuſdem Prouinciæ Victor Epiſcopus, cui relicto in eadem pœna, in qua Priſcus fuit, nuſquam niſi in Diœceſi eius ab alio Communicabatur Epiſcopo; Clamet, inquam, aut vbique Communicare debui, aut etiam in meis locis Communicare non debui. Clamet tertius eiuſdem Prouinciæ Laurentius Epiſcopus, & prorſus huius vocibus clamet: aut in Cathedra cui ordinatus ſum, ſedere debui, aut Epiſcopus eſſe non debui. Imprudens igitur, & nimium imprudens fuit Author Epiſtolarum, & Actorum, qui diſſidium hoc illo tempore finxit, quo animos vtriuſque partis ab omni diſſidio iudiciorum cauſa procul fuiſſe, huiuſmodi teſtimonijs probari poterat.

Prudentia pari, Patres Africanos à Preſbyteris, & à Laicis ad Epiſcopos, à minori ad maius ſic argumentantes inducit. *Nam etſi de infe-* VI.

rioribus Clericis, vel Laicis videtur præcaueri, quantò magis hoc de Episcopis voluit obseruari? Vanissimum argumentum, & quod ex diametro pugnat cum primis principijs Patrum Africanorum. Dicebant illi, vt vidimus ex Augustini Epist. 161. *Neque enim de Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris ordinis Clericis, sed de Collegis, agebatur, qui possunt aliorum Collegarum, & præsertim Apostolicarum Ecclesiarum iudicio causam suam integram reseruare.* Quare Patrum Africanorum asserta erant: de Iudicijs Transmarinis licere Episcopis, quod non licebat Presbyteris; prohiberi Presbyteris, quod non prohibebatur Episcopis. Author verò Epistolarum hoc illis argumentum appingit: Si non licet Presbyteris, quanto minus Episcopis? Si prohibetur Presbyteris; quantò magis Episcopis. Et hanc Epistolam, vel

Catholico ore dictatam, vel Catholicorum manibus exaratam Lector crediderit?

VII. Miſcentur etiam Epiſtolis multa vana & inepta, indigna, quæ talibus Authoribus tribuantur, quale eſt quod Cæleſtino dicunt. *Aut quomodo Tranſmarinum iudicium ratum erit, ad quod teſtium neceſſariæ perſonæ, vel propter ſexus, vel propter ſenectutis infirmitatem, multis alijs intercurrentibus impedimentis, adduci non potuerunt?* Quaſi quæ iudicio formando præparabantur, in Africa peragi non poſſent, ſententiæ dictione reſeruata Apoſtolicæ Sedi. Aut quaſi aliquis reprehendiſſet vnquam Romanam Remp. quòd ex orbe Vniuerſo Romam appellari voluiſſet. Et mittebantur quidem proceſſus informatiui à Primatibus Prouinciarum ad R. P. vt ſupra Auguſtinus docebat exemplo cauſæ Epiſcopi

Fusalensis, & vt ostendimus nos in causa Pelagij, & Cælestij cap. 2.

VIII. Romæ, non alibi audiebantur, qui Romam vndecumque prouocabant. Pelagius, Cælestius, Antonius Fusalensis, Priscus, Victor, Laurentius, & alij, quos supra recensuit Augustinus, in Vrbe omnes auditi sunt; & in Vrbe eorum omnium causæ finitæ. At quòd Romani Pontifices hinc ad alias gentes Legatos expedirent, vt vnius simplicis Presbyteri causa, nationes commouerentur, Concilia Nationalia conuocarentur, tanta Episcoporum multitudo, destitutis gregibus suis, huc illuc vagaretur, quando vnquam auditum? vnius tamen Apiarij causa id à Cælestino in Africa factum narratur.

IX. Ineptiæ ineptijs, & mendacia cumulantur mendacijs, dum Author suadere volens Pontifici, ne

admittat Appellationes Episcoporum ad Romanam Sedem, dicit: *Quia & nulla Patrum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est Africanæ, & decreta Nicæna, siue inferioris gradus Clericos, siue ipsos Episcopos suis Metropolitanis apertissimè commiserunt. Prudentissimè enim, iustissiméque prouiderunt, quæcunque negotia in suis locis, vbi orta sunt, finienda.*

Paulò antè non apertissimè, sed per consequentiam inferebat quòd Episcoporum iudicia, ex decretis Nicænis in suis quibusque Prouincijs finiri deberent, quia scilicet de Presbyterorum, & Laicorum causis Niceæ ita decretum erat. Nunc autem oblitus sui, non ampliùs per consequentiam; sed apertissimè id ibi decretum dicit. Ego autem dico, neque apertissimè, neque per consequentiam.

In quinto Canone Nicæno, &

in alio nullo agitur de his iudicijs, in quo ad Lectoris oculos prouoco, si vel apertissimè, vel obscurissimè de causis Episcoporum quicquam dicatur. Verba eius sunt hæc. *De his, qui Communione priuantur, seù ex Clero, seù ex Laico ordine ab Episcopis, per vnamquamque Prouinciam sententia regularis obtineat, vt hi, qui abijciuntur, ab alijs non recipiantur. Requiratur autem, ne pusillanimitate, aut contentione, aut alio quouis Episcopi vitio videatur à Congregatione seclusus. Vt ergo decentius inquiratur, bene placuit, annis singulis per vnamquamque Prouinciam bis in anno Concilia celebrari, vt communiter simul omnibus Episcopis congregatis Prouinciæ, discutiantur huiusmodi quæstiones. Et sic qui suo peccauerunt Episcopo, euidenter Excommunicati, rationabiliter ab omnibus existimentur, vsque quo vel in Communi, vel Episcopo placeat humaniorem pro tali-*

bus ferre ſententiam. Concilia verò celebrentur, vnum quidem ante Quadrageſimam Paſchæ, vt omni diſſenſione ſublatâ, munus offeratur Deo puriſſimum. Secundum verò circa Autumni tempus. Hic eſt Canon ille de Iudicijs, in cuius viſceribus Author iſte apertiſſimè videt poteſtatem Metropolitanorum in iudicandis Epiſcopis. At ego video quidem in illo Poteſtatem, quam habent Epiſcopi excommunicandi Clericos, & Laicos ſuæ curæ ſubiectos. Video Clericos, & Laicos excommunicatos in vna Prouincia, in alia ad Communionem admitti non debere. Video Clericorum, & Laicorum cauſas ſubſidiaria per appellationem actione, ſubiectas eſſe iudicijs Synodorum Prouincialium. Video ſic excommunicatos poſt confirmatam Epiſcopi ſententiam à Synodo Prouinciali, vt verè excommunicatos

ab omnibus debuisse vitari, vsque-
quo restituerentur, vel ab ordina-
rio, vel à Synodo Prouinciali; Et
video demum Concilia Prouincia-
lia bis quotannis ob huiusmodi
causas conuocari debuisse. At quod
Episcoporũ causæ, & eorum iudicia
Metropolitanis deferantur, hîc nul-
lo modo video. Vter verò nostrum
minùs viderit, an Author Episto-
larum, qui vidit quod nusquam est,
an ego, qui id me non videre pro-
fiteor; Lector iudicabit.

X. Immo ne quis hoc Canone de-
rogatum putaret antiquis Priuile-
gijs Patriarcharum Ægypti, & O-
rientis, qui de omnibus causis sua-
rum Diœceseon cognoscere pote-
rant, si volebant, & contra illos eas
consequentias inferret, quas contra
Romanum infert homo iste; statim
Canone 6. Patres Nicæni sequun-
tur. *Antiquæ consuetudines teneant in
Ægypto,*

Ægypto, Libya & Pentapoli, vt Alexandrinus horum omnium habeat potestatem; quoniam etiam Episcopo Romano, eadem Consuetudo est; similiter autem & in Antiochia. Quo Canone apertissimè seruatur Patriarchis illæsa Potestas sua in omnibus rebus, causis & iudicijs, quæ regula quarta, & quincta Metropolitanis, & Synodis Prouincialibus delata fuerant. Si verò Patres Nicæni omnes Patriarchas de iudicijs Synodorum Prouincialium, & Metropolitanorum, quotiescumque liberet, cognoscere posse sanxerunt, nonne apertissimum mendacium est, quod omnes causas finiri debere voluerint in illis Prouincijs, in quibus ortæ essent? & quòd cum præiudicio Romanæ Potestatis Episcopos Metropolitanis subiectos esse decreuerint? Quòd si ita est, & Africa erat in Diœcesi Romani Patriarchæ, vt

non noſtri tantùm, ſed & vulgò hæretici iam confitentur, efficitur, quòd quando Zoſimo omnis alius titulus, & omnis alius Canon defuiſſet, ſolo iure Patriarchali ex Canone ſexto Nicæno cognoſcere poſſet omnes cauſas Eccleſiarum Africæ, ſi voluiſſet. Quid ergò opus erat ei, Canonem Sardicenſem ſupponere pro Nicæno, vt id ſe poſſe probaret?

XI. Nihil eſſe ſolet tam abſurdum, & incredibile, quod non aliqua veriſimilitudine poſſit ſuaderi: hoc tamen, quod fingitur, de Canone Sardicenſi à Zoſimo in Africam miſſo, adeò abſurdum eſt, vt quicquid huic ſtabiliendo excogitari, & cõfingi poteſt, id omne ad primum mentis obtutum, quaſi fumus diffluat, & euaneſcat. Si enim, vt vidimus, Africa tota pacificè admittebat Appellationes ſuas ad Roma-

nam Sedem, vt ſemper admiſerat; ſi ipſamet hanc poteſtatem Papæ, tanquam rem omnino certam, & Sanctam, Donatiſtarum defectioni publicè tunc obiectabat, certè non erat, vnde Zoſimus moueretur ad mittendum Canonem iſtum in Africam, vt ibi Romanam Poteſtatem aſſertum iret.

Marcus Epheſius in Concilio Florentino Seſſ. 20. dixit, hunc Canonem miſſum in Africam, vt probaretur, quod Romanus Pontifex Oecumenicus appellari debuiſſet. At ſplendidè, vt ſolebat, mentitus eſt; neq; enim vel in Canone, vel in omnibus actis Concilij de hac appellatione eſt verbum, vel apex. Immò titulum iſtum tunc adeò execrabantur Romani Pontifices, vt poſt triginta annos ne ſpontè quidem oblatum à Concilio Calchedonenſi recipere voluerint, vt teſtatur S. Gre-

gorius lib. 4. Ep. 36. & lib. 7. Ep. 30.

Illyricus dixit, postulasse sibi Romanos Pontifices à Patribus Africanis, Iurisdictionem in Africam, & in omnes alias regiones, ad eámque probandam per legatos Canonem istum misisse. Sed neque id petijt Zosimus, neque de Africa, vt peteret, opus erat, quod iam, tacentibus Romanis Pontificibus, Africa ipsa contra Donatistas tolleret Petri Vexillum. De alijs verò Regionibus, Zosimus adeò fatuus non fuisset, vt earum ius ab Africanis sibi petendum putaret.

Caluinus Instit. lib. 4. c. 7. §. 9. Canonem Mileuitanum de Appellationibus ad Transmarina huius Legationis causam fuisse contendit: *quùm enim*, inquit, *in Mileuitano Concilio vbi aderat Augustinus, excommunicati essent, qui prouocarent vltra Mare, conatus est Romanus Ponti-*

ſex efficere, vt id decretum corrigeretur. Cæterùm oſtendimus nos illum Canonem non Mileui, ſed Carthagine editum fuiſſe; neque Excommunicatos omnes, qui appellarent, ſed ſolos Preſbyteros, & Clericos inferiores; neque ſi appellarent à Synodis Africæ, ad Tranſmarina iudicia, ſed ſi à iudicijs ordinariorũ immediatè Romam prouocarent. Idque demùm quicquid fuerit, non inuito, & inſcio, ſed ſcience, & iubente Romano Pontifice factum fuiſſe. Quare opus non erat mittere in Africam Canonem iſtum, vt ille corrigeretur, quem Zoſimus ſancitum volebat.

Marius Antonius de Dominis Canonem de obreptione Communionis à Romana Sede, Legationis, & controuerſiæ cauſam fuiſſe vult, multóſque numeros farçit ampullis ſuis. At oſtendimus nos, id falſum

esse, eóque Canone apertè confirmari Romanum Primatum. Si ergo Zosimus causam mittendi hunc Canonem nullam habuit, cur misisse dicemus? Nemo fecisse præsumitur, quod causam non habuit faciendi.

XII. Vt verum vero cōsonat, sic falsum falso semper cohæret. Etiā Epistolā Cyrilli ad Africanos duo arguunt falsi. Primum, quòd Pascha antiquo more in annum 420. indicitur ad diē 15. Aprilis, quùm tamen eo anno fuerit April. 18. quod ab alijs quoque obseruatum est. Deinde citatur in eā pro 20. Canonibus Nicænis, missis à Cyrillo in Africam, testimonium historiæ Ecclesiasticæ, in qua referuntur, ad eámque Author ablegat Patres Africanos. Hæc autem est historia Ruffini, in qua sola hi Canones compendio adscripti sunt, vt etiam in Notis suis Iustello placet.

Cæterùm Ruffinus antecedentibus annis ab [a] Anastasio R. P. damnatus fuerat, tanquam Origenista, & eo nomine tunc erat infamis. Origenistas verò adeò execrabatur Cyrillus successor, & nepos Theophili, à quo [b] primùm damnati fuerant in Ægypto, vt in ipsũ quoque Chrysostomũ diù animo iniquiore fuerit, quòd aliquando Origenis libros legisset. [c] Cæteros autẽ qui Origeni vtcumque addicti essent Episcopi Alexandrini in Ægypto ne morari quidem patiebatur. Et Cyrillus tunc ad Ruffini libros Patres Africanos prouocarit? Apud Africanos, qui in Pelagianam hæresin recenter tanto exarserant zelo, fidem fecerit sibi ex testimonio Ruffini, [d] quem Africani hæreseos Pelagianæ Principem paulò antè, & authorem detexerant? Hoc certè est, nimium inuerisimiliter mentiri.

a *Anast. ep. 2. Hieron. aduers. Ruff. Apol. 1. lib. 2. & Apol. 2.*

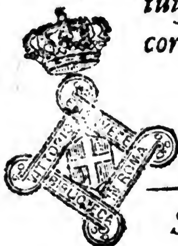
b *Hieron. ep. 70 78. Seuer. Dialog. lib. 1.*

c *Apud Hier. ep. 67. & 73.*

d *August. de pecc. origin. con. Pelag. lib. 2. cap. 2. 3.*

Iam ergò si Canones eius Concilij actis istis repugnant, si publicæ tabulæ, si locus, si tempus, personæ, doctrina, praxis vniuersalis Africæ illis, & Epistolis refragantur; si hæc omnia mille mendacijs referta nullo probabilitatis inuolucro tegi possunt: restat, vt tanquam adulterina liberè accenseantur antiquis hæreticorum dolis, & imposturis, *quibus*, vt dicebat Tertullianus, *non potuisset succedere corruptela doctrinæ, sine corruptela instrumentorum eius.*

De Præscript.

FINIS.

SVMMA PRIVILEGII.

REX sanxit ne quis intra decennium Typis mandet néue vendat librum cui titulus est *F. Marci Antonij Capelli Franciscani Conuentualis, De Appellationibus Ecclesiæ Africanæ ad Romanam Sedem, Dissertatio. Aduersus Hæreticos nostri temporis*, præter Nicolaum Buon Bibliopolam Parisiensem. Qui secus faxit, pœna mulctabitur, vti latius patet in ipso diplomate dato Parisijs 15. die Iunij 1622. Subsignato, L'AMY.

